

MECANISMUL INDEPENDENT DE RAPORTARE:

ROMÂNIA RAPORT FINAL 2014–2016

Claudiu D. Tufis
Universitatea din București
Primul Raport Final
First End-of-Term Report

INDEPENDENT REPORTING MECHANISM (IRM): ROMANIA END-OF-TERM REPORT 2014-2016

Romania has made important advances in opening data and increasing government transparency. Civil society organizations have been active partners in the OGP process, but many commitments remain partially completed without being carried over to the next action plan. Moving forward, the government could make further progress by prioritizing training for implementing officials and providing sufficient resources to complete commitments.

The Open Government Partnership (OGP) is a voluntary international initiative that aims to secure commitments from governments to their citizenry to promote transparency, empower citizens, fight corruption, and harness new technologies to strengthen governance. The Independent Reporting Mechanism (IRM) carries out a review of the activities of each OGP-participating country. This report summarizes the results of the period July 2014 to June 2016 and includes some relevant developments up to November 2016.

The Romanian government approved the second action plan (2014–2016) in August 2014 and the third action plan (2016–2018) in August 2016.

The Chancellery of the Prime Minister (CPM), through the Department for Online Services and Design (DSOD), is the main institution responsible for implementing the action plan. In the current institutional setup, the DSOD does not have enforcement powers and relies on willing participation and cooperation from other public institutions. For this reason, the government adopted the action plans via a nonbinding memorandum.

After five years in OGP, the Romanian government, in the third national action plan,¹ is attempting to increase public institution engagement in the implementation of new commitments. These changes have been partially influenced by the creation of the Ministry for Public Consultation and Civic Dialogue (MCPDC) in November 2015. This ministry will help the CPM coordinate the implementation of the commitments.

It is worth mentioning that since Romania joined OGP, the government and civil society have worked cooperatively through all phases—design, implementation, monitoring, and evaluation—of the action plan. Most of the nongovernmental organizations (NGOs) involved, or

TABLE 1: AT A GLANCE

NUMBER OF COMMITMENTS: 11

NUMBER OF MILESTONES: 44

LEVEL OF COMPLETION:

	MID-TERM	END-OF-TERM
COMPLETED:	1	2
SUBSTANTIAL:	5	5
LIMITED:	5	4
NOT STARTED:	0	0

NUMBER OF COMMITMENTS WITH:

CLEAR RELEVANCE TO OGP VALUES:	11	11
TRANSFORMATIVE POTENTIAL IMPACT:	1	1
SUBSTANTIAL OR COMPLETE IMPLEMENTATION:	6	7
ALL THREE (🎯):	1	1

DID IT OPEN GOVERNMENT?

MAJOR:	N/A	3
OUTSTANDING:	N/A	0

MOVING FORWARD:

COMMITMENTS CARRIED OVER TO NEXT ACTION PLAN:	4
---	---

interested, in OGP have formed the Open Data Coalition (ODC), which also includes academic organizations and individual members.²

At the end of September 2016, Romania published the end-of-term self-assessment report for the second OGP action plan. Four commitments have been carried forward to the next action plan, while seven have not, despite some of these commitments remaining incomplete. Romania submitted its third OGP action plan for at the end of June 2016, following two rounds of public consultations.

*Note: all of the commitments on open data in this report are related and refer to the same Romanian open data portal, data.gov.ro. The portal includes all open datasets published by Romanian public administration institutions. For the action plan assessed in this report, eight of the 11 commitments are at least partially linked to the open data portal.

¹The full text of the 2016–2018 national action plan is available at <http://bit.ly/2g7kvde>.

²The full list of Open Data Coalition members is available at <http://datedeschise.fundatia.ro/membri/>.

Table 3: Overview: Assessment of Progress by Commitment

COMMITMENT OVERVIEW	SPECIFICITY				OGP VALUE RELEVANCE <i>(as written)</i>				POTENTIAL IMPACT				COMPLETION		MID-TERM END-OF-TERM		DID IT OPEN GOVERNMENT?				
	None	Low	Medium	High	Access to Information	Civic participation	Public Accountability	Technology & Innovation for Transparency & Accountability	None	Minor	Moderate	Transformative	Not started	Limited	Substantial	Complete	Worsens	Did not change	Marginal	Major	Outstanding
THEME 1: Transparency and administrative efficiency																					
1. Public interest document disclosure			X		X	X		X			X			X				X			
2. Public datasets inventory				X	X		X			X			X		X				X		
3. 🌐 Free online access to national legislation				X	X		X				X				X					X	
4. Reuse of public-sector information				X	X	X				X					X				X		
5. Open data in the health system			X		X		X			X					X					X	
6. Monitoring anti-corruption in the health system			X		X		X			X				X					X		
7. Open contracting				X	X		X			X				X					X		

Table 3: Overview: Assessment of Progress by Commitment

COMMITMENT OVERVIEW	SPECIFICITY				OGP VALUE RELEVANCE <i>(as written)</i>				POTENTIAL IMPACT				COMPLETION		MID-TERM END-OF-TERM		DID IT OPEN GOVERNMENT?				
	None	Low	Medium	High	Access to Information	Civic participation	Public Accountability	Technology & Innovation for Transparency & Accountability	None	Minor	Moderate	Transformative	Not started	Limited	Substantial	Complete	Worsens	Did not change	Marginal	Major	Outstanding
THEME 2: Open data																					
8. Open access in research			X		X									X				X			
9. Quality and quantity of open data				X	X	X	X	X			X				X						X
THEME 3: Human resource training and development																					
10. Human resource training in open data				X	X					X					X			X			
THEME 4: Disseminate OGP information and promote open data																					
11. Awareness of OGP and open data			X		X	X	X	X		X					X					X	

MECANISMUL INDEPENDENT DE RAPORTARE: ROMÂNIA RAPORT FINAL 2014-2016

România a făcut progrese semnificative în deschiderea accesului la informații și în creșterea transparenței guvernamentale. Organizațiile din societatea civilă au fost parteneri active în procesul OGP, dar multe angajamente rămân doar parțial completate, fără a fi transferate către următorul plan de acțiune. Continuând, guvernul ar putea face progrese prin prioritizarea programelor de formare pentru funcționarii care implementează aceste angajamente și prin asigurarea necesarului de resurse pentru îndeplinirea angajamentelor.

Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă (OGP) este o inițiativă internațională voluntară, care are scopul de a asigura din partea guvernelor angajamente de a promova transparența, implicarea cetățenilor, lupta împotriva corupției și de a valorifica noile tehnologii pentru consolidarea guvernării. IRM - Mecanismul Independent de Raportare - efectuează evaluarea activităților fiecărui stat participant în OGP. Prezentul raport rezumă rezultatele din perioada iulie 2014 - iunie 2016 și include un număr de dezvoltări relevante până în noiembrie 2016.

Guvernul României a aprobat al doilea plan de acțiune (2014-2016) în august 2014 și al treilea plan de acțiune (2016-2018) în august 2016.

Cancelaria Prim-ministrului (CPM), este principala instituție responsabilă, prin Departamentul pentru Servicii Online și Design (DSOD), pentru implementarea planului de acțiune. În organigrama instituțională actuală, DSOD nu are puterea de a impune și se bazează pe participarea benevolă și cooperarea altor instituții publice. Din acest motiv, guvernul a adoptat planurile de acțiune pe baza unui memorandum non-obligatoriu.

După cinci ani de participare în OGP, Guvernul României, prin al treilea plan național de acțiune,¹ încearcă să extindă implicarea instituțiilor publice în implementarea unor noi angajamente. Aceste schimbări au fost influențate parțial de înființarea Ministerului pentru Consultare Publică și Dialog Civic (MCPDC) în noiembrie 2015. Acest minister va ajuta CPM să coordoneze implementarea angajamentelor.

Trebuie precizat că, de când România a aderat la OGP, guvernul și societatea civilă au cooperat în toate fazele planului de acțiune - elaborare, implementare, monitorizare și evaluare. Mai multe organizații nonguvernamentale (ONG) implicate sau interesate de OGP au înființat Coaliția pentru Date Deschise, care cuprinde și organizații din mediul universitar și membri individuali.²

TABEL 1: SCURTĂ PRIVIRE

NUMĂR DE ANGAJAMENTE: 11
NUMĂR DE ETAPE: 44

STADIUL DE FINALIZARE:

LA JUMĂTATEA PERIOADEI	LA FINAL	
FINALIZATE:	1	2
SUBSTANȚIALE:	5	5
LIMITATE:	5	4
NEINIȚIALIZATE:	0	0

NUMĂRUL DE ANGAJAMENTE CU:

RELEVANȚĂ EVIDENTĂ PENTRU VALORILE OGP:	11	11
POTENȚIAL IMPACT TRANSFORMATOR	1	1
IMPLEMENTARE SUBSTANȚIALĂ SAU COMPLETĂ:	6	7
TOATE CELE TREI (☺):	1	1

A DESCHIS GUVERNAREA?

MAJOR	N/A	3
EXCEPȚIONAL	N/A	0

CONTINUARE

NUMĂRUL DE ANGAJAMENTE PRELUATE ÎN URMĂTORUL PLAN DE ACȚIUNE:	4
---	---

La sfârșitul lunii septembrie 2016, România a publicat raportul final de autoevaluare pentru al doilea plan de acțiune OGP. Patru angajamente au fost prelungite pentru următorul plan de acțiune, iar șapte nu, în ciuda faptului că unele dintre aceste angajamente au rămas nefinalizate. România a depus al treilea plan național de acțiune la sfârșitul lunii 2016, după două runde de consultații publice.

*Observație: toate angajamentele cu privire la date deschise din acest raport se referă la același portal românesc de date deschise, data.gov.ro. Portalul cuprinde toate seturile de date deschise publicate de către instituțiile românești de administrație publică. Pentru planul de acțiune evaluat în prezentul raport, opt din cele 11 angajamente sunt cel puțin parțial conectate cu portalul de date deschise.

CONSULTAREA SOCIETĂȚII CIVILE ÎN TIMPUL IMPLEMENTĂRII

Statele membre OGP urmează un proces de consultare în timpul elaborării planurilor de acțiune și pe perioada implementării acestora. Echipa OGP din Departamentul pentru Servicii Online și Design (DSOD) din cadrul Cancelariei Prim-Ministrului a dezvoltat o serie de mecanisme și platforme pentru informarea publicului cu privire la OGP. Echipa se folosește de website-ul propriu, de Facebook, Twitter și de forumul Clubului OGP pentru a informa publicul cu privire la diferite aspecte și evenimente. Echipa OGP a adoptat și o politică de participare la alte discuții legate de OGP inițiate de alte părți implicate. De exemplu, echipa este foarte activă în lista de adrese „Open Data” (Date deschise).¹

Clubul OGP este un forum creat de către echipa OGP² în februarie 2014. Acesta funcționează ca loc de întâlnire pentru dialog direct și permanent cu oricine este interesat de guvernarea deschisă.³ Inițial, a debutat cu întruniri lunare, cu toate că frecvența acestor a scăzut în timp (în 2014 au fost organizate 10 întruniri, șapte în 2015 și cinci în 2016). Temele întâlnirilor au variat de la consultări publice asupra rapoartelor (rapoarte de auto-evaluare, raportul IRM și planul național de acțiune) la discuții despre datele deschise, guvernarea deschisă și educația deschisă. Echipa OGP a anunțat în avans evenimentele, a distribuit online rapoartele și materialele și a lăsat la dispoziție celor interesați de proces o perioadă acceptabilă de timp (minimum două săptămâni)⁴ pentru a-și transmite comentariile și sugestiile. Lista completă a întrunirilor Clubului OGP este disponibilă online, ca și documentația suplimentară referitoare la aceste întâlniri.⁵

Chiar dacă toate întrunirile OGP din faza de implementare au fost deschise publicului și promovate corespunzător anterior acestora, au existat puține ocazii pentru participarea cetățenilor din afara capitalei București. Cu toate acestea, al treilea plan de acțiune urmărește să modifice acest aspect prin implementarea principiilor OGP la nivel local în întreaga țară. În timpul perioadei curente de implementare, această schimbare a debutat cu o întrunire pe 4 noiembrie 2016 la Timișoara, la care au luat parte peste 25 de participanți⁶ din administrația locală, universități și ONG-uri.

Deși Guvernul a făcut procesul OGP deschis și incluziv pentru public, raportorul IRM consideră că atât guvernul cât și organizațiile societății civile (CSO) participante ar putea promova mai activ oportunitățile pentru consultări în rețelele lor. Acest lucru ar putea ajuta la aducerea de organizații potențial interesate din afara sectoarelor obișnuite (date deschise, transparență) și ar putea servi la captarea unor perspective diversificate și a unei arii mai largi de chestiuni de luat în discuție prin intermediul platformei OGP.

¹ Arhiva listei de e-mailuri este disponibilă la <https://lists.okfn.org/pipermail/date-deschise/>.

² Echipa OGP este alcătuită din patru funcționari de stat (un secretar de stat și trei consilieri) și este responsabilă cu implementarea planului de acțiune, inclusiv de coordonarea activităților cu ministerele, cooperând îndeaproape cu organizațiile societății civile și promovând activitățile OGP pentru publicul larg.

³ Procedura standard pentru aceste consultări este următoarea: invitația de a participa este transmisă organizațiilor societății civile implicate în procesul OGP, iar aceste organizații distribuie, la rândul lor, invitația, prin canalele lor proprii. În plus, invitația este publicată pe site-ul Clubului OGP și oricine se poate înregistra prin intermediul unui formular online (numele participantului, afilierea instituțională și adresa de e-mail) sau trimițând un e-mail echipei OGP. Nu există un proces de selecție, dat fiind că întâlnirile sunt deschise oricui.

⁴ De exemplu, consultarea publică pentru raportul de autoevaluare 2014-2016 a fost anunțată pe 13 septembrie și a fost deschisă timp de două săptămâni, până pe 27 septembrie. În mod similar, consultarea publică pentru OGP la nivel local a fost anunțată pe 9 noiembrie și a fost disponibilă pentru discuții și comentarii până pe 25 noiembrie.

⁵ Mai multe informații despre Clubul OGP Club sunt disponibile online la <http://ogp.gov.ro/club-ogp/arhiva/>.

⁶ Clubul OGP Club publică online de obicei un rezumat al întrunirilor. Raportul pentru această întrunire este disponibil la <http://ogp.gov.ro/wp-content/uploads/2015/01/Rezumat-Club-OGP-4-nov-2016.pdf>. Participarea la Timișoara este estimată la aproximativ 25 de persoane, ceea ce este în concordanță cu alte întruniri ale Clubului OGP. Invitația a fost publicată pe website-ul OGP România pe 25 octombrie 2016. Înregistrarea a fost deschisă publicului. În plus, invitația a fost transmisă și organizațiilor din societatea civilă implicate, care au distribuit informația prin canalele proprii. Aceasta este procedura standard pentru toate întrunirile Clubului OGP.

Tabelul 2: Procesul Consultativ al Planului de Acțiune

ETAPA PLANULUI DE ACȚIUNE	CERINȚELE PROCESULUI OGP (SECȚIUNEA ARTICLES OF GOVERNANCE)	A ÎNDEPLINIT GUVERNUL ACESTE CERINȚE?
În perioada implementării	Forum regulat pentru consultări în timpul implementării?	Da
	Consultări: deschise sau pe bază de invitație?	Deschise
	Consultările în spectrul IAP2 ¹	Implicare

PROGRESE ÎN IMPLEMENTAREA ANGAJAMENTELOR

Toți indicatorii și metodele folosite în cercetarea IRM sunt disponibile în Manualul de procedură IRM, disponibil la <http://www.opengovpartnership.org/about/about-irm>. O măsură merită explicații suplimentare, datorită interesului deosebit pe care îl suscită cititorilor și utilității sale în încurajarea competiției între statele participante OGP: angajamentele "cu stea". Angajamentele cu stea sunt considerate angajamente OGP exemplare. Un angajament trebuie să îndeplinească o serie de criterii pentru a primi o stea:

1. *Trebuie să fie suficient de specific ca impactul său potențial să poată fi evaluat. Angajamentele cu stea vor avea specificitate „medie” sau „ridicată”.*
2. *Limbajul utilizat în elaborarea angajamentului trebuie să evidențieze relevanța acestuia pentru guvernarea deschisă. Mai precis, trebuie să se refere la cel puțin una dintre valorile OGP – acces la informații, participare civică sau responsabilitate publică.*
3. *Angajamentul ar trebui să aibă un potențial impact transformator în cazul în care este complet implementat.*
4. *Nu în ultimul rând, angajamentul trebuie să evolueze semnificativ în perioada de implementare a planului de acțiune, primind clasificarea de implementare „substanțială” sau „finalizată”.*

Pe baza acestor criterii, planul de acțiune al României la jumătatea termenului a conținut un angajament cu stea (acces online gratuit la legislația națională). La finalul termenului, planul de acțiune al României a conținut un angajament cu o stea pe baza schimbărilor nivelului de completare.

Angajamentele evaluate ca angajamente cu stea în raportul de la jumătatea termenului își pot pierde statutul în cazul în care completarea lor nu este finalizată sau marcată ca cel puțin substanțială la sfârșitul planului de acțiune, ceea ce înseamnă că au o finalizare limitată per ansamblu la finalul perioadei, conform exprimării din angajament.

Graficele din această secțiune reprezintă doar o selecție din multiplele date pe care le colectează IRM în timpul procesului de raportare. Pentru seturile complete de date pentru România, accesați OGP Explorer la www.opengovpartnership.org/explorer.

¹IAP2, Spectrul Participării Politice, Asociația Internațională pentru Participare Publică http://www.iap2.org/resource/resmgr/Foundations_Course/IAP2_P2_Spectrum.pdf

DESPRE „DESCHIDEREA GUVERNĂRII”

Adesea, angajamentele OGP sunt formulate vag sau nu au o legătură strânsă cu deschiderea guvernării, dar acestea chiar realizează reforme politice semnificative. Alteori, angajamente cu un progres semnificativ pot părea relevante și ambițioase, dar nu reușesc să deschidă guvernarea. În încercarea de a capta aceste subtilități și, mai important chiar, schimbările efective la nivelul practicii guvernamentale, IRM a introdus o nouă variabilă – „deschiderea guvernării” – în rapoartele finale. Această variabilă încearcă să privească dincolo de măsurarea rezultatelor și a produselor finite, pentru a analiza modul în care practica guvernamentală s-a modificat ca rezultat al implementării angajamentului. Aceasta poate fi contrastată cu „angajamentele cu stea” ale IRM, care descriu impactul *potențial*.

Raportorii IRM evaluează întrebarea „a deschis guvernarea?” în lumina tuturor valorilor OGP pentru care angajamentul este relevant. Se pune întrebarea dacă practica guvernamentală s-a extins dincolo de acțiunile obișnuite. Scala de evaluare este următoarea:

- A înrăutățit: A înrăutățit deschiderea guvernării ca efect al măsurilor luate din angajament.
- Nu a produs schimbări: Nu a modificat status quo-ul practicii guvernamentale.
- Marginal: Unele schimbări, minore în termenii impactului lor asupra nivelului de deschidere.
- Major: Un pas înainte pentru deschiderea guvernării în aria relevantă, dar care rămâne limitat ca anvergură.
- Excepțional: O reformă care a transformat modul standard de lucru în aria relevantă, deschizând guvernarea.

Pentru a evalua această variabilă, raportorii stabilesc situația existentă la inițierea planului de acțiune. Apoi evaluează rezultatele, *așa cum au fost implementate*, pentru a identifica schimbări la nivelul deschiderii guvernării.

Citorii trebuie să fie conștienți de limitările acestei abordări. Rapoartele finale IRM sunt elaborate la doar câteva luni de la încheierea ciclului de implementare. Variabila se concentrează asupra acelor efecte observabile la nivelul practicilor de deschidere guvernamentală la finalul perioadei de implementare de doi ani. Ținând cont de implicațiile metodologice complexe și de perioada de raportare, evaluarea impactului nu intră printre obiectivele raportului.

EXPUNERE GENERALĂ A ANGAJAMENTELOR

Ca parte a OGP, statelor li se solicită luarea de angajamente în cadrul unui plan de acțiune pe doi ani. Rapoartele finale evaluează un parametru suplimentar: „a deschis guvernarea?” Tabelele de mai sus și de mai jos rezumă nivelul de completare la finalul termenului și progresul în privința acestui parametru. Observație: pentru angajamentele deja finalizate la jumătatea termenului nu se oferă decât analiza pentru „a deschis guvernarea?” Pentru mai multe informații privind angajamentele finalizate anterior, accesați raportul IRM de progres de la jumătatea perioadei.¹

Planul național de acțiune al României în perioada 2014-2016 a inclus 11 angajamente. Opt dintre acestea au fost grupate în categoria generală a transparenței și eficienței administrative. Cinci se referă la sistemul administrativ în ansamblu, două se referă la sistemul național de sănătate, iar unul are legătură cu cercetarea și cu învățământul superior. Trei angajamente suplimentare, aflate de asemenea în corelație cu sistemul administrativ, reprezintă trei interese tematice diferite: datele deschise, instruirea și dezvoltarea resurselor umane și conștientizarea valorilor OGP și a datelor deschise. Acestea pot fi considerate angajamente de sprijin, care să asiste guvernul în atingerea scopurilor sale de transparență și eficiență administrativă.

¹ Raportul este disponibil la http://ogp.gov.ro/wp-content/uploads/2016/05/Romania-IRM-report_for-public-comment.pdf.

Tabelul 3. Expunere de ansamblu: Evaluarea progresului în funcție de angajament

ANGAJAMENT	GRAD DE SPECIFICITATE				RELEVANȚĂ PENTRU VALORILE OGP (conform PNA)				IMPACT POTENȚIAL				COMPLETION		JUMĂTATEA TERMENULUI		A DESCHIS GUVERNAREA?				
	Niciunul	Redusă	Medie	Ridicată	Acces la informații	Participare civică	Responsabilitate publică	Tehnologie și inovare pentru transparență și responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformator	Neinițializat	Limitat	Substanțial	Finalizat	SFÂRȘITUL TERMENULUI				
																	A înrăutățit	Nu a schimbat	Marginal	Major	Excepțional
TEMA 1: Transparență și eficiență administrativă																					
1. Dezvăluirea documentelor de interes public			X		X	X	X			X			X					X			
2. Inventarul seturilor de date ale instituțiilor publice				X	X		X			X			X			X				X	
3. Acces online gratuit la legislația națională				X	X		X				X				X						X
4. Reutilizarea informațiilor din sectorul public				X	X	X				X					X						X
5. Date deschise în sistemul național de sănătate			X		X		X			X					X						X
6. Monitorizarea anticorupției în sistemul de sănătate			X		X		X			X			X								X

Tabelul 3. Expunere de ansamblu: Evaluarea progresului în funcție de angajament

ANGAJAMENT	GRAD DE SPECIFICITATE				RELEVANȚĂ PENTRU VALORILE OGP (conform PNA)				IMPACT POTENȚIAL				COMPLETION		JUMĂTATEA TERMENULUI		SFÂRȘITUL TERMENULUI		A DESCHIS GUVERNAREA?				
	Niciunul	Redusă	Medie	Ridicată	Acces la informații	Participare civică	Responsabilitate publică	Tehnologie și inovare pentru transparență și responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformator	Neinițializat	Limitat	Substanțial	Finalizat	A înrăutățit	Nu a schimbat	Marginal	Major	Excepțional		
TEMA 1: Transparență și eficiență administrativă																							
7. Contractarea deschisă			X	X	X	X	X	X			X			X								X	
8. Acces deschis în cercetare		X			X						X		X	X				X					
TEMA 2: Date deschise																							
9. Calitatea și cantitatea datelor deschise			X	X	X	X	X	X			X				X							X	
TEMA 3: Instruirea și dezvoltarea resurselor umane																							
10. Instruirea resurselor umane în domeniul datelor deschise			X	X						X					X			X					
TEMA 4: Diseminarea informațiilor despre OGP și promovarea datelor deschise																							
11. Conștientizarea valorilor OGP și a datelor deschise		X			X	X	X	X		X					X					X			

TEMA 1 | TRANSPARENTĂ ȘI EFCIENȚĂ ADMINISTRATIVĂ

1 | PUBLICAREA INFORMAȚIILOR DE INTERES PUBLIC PE UN PORTAL GUVERNAMENTAL UNIC: TRANSPARENȚA.GOV.RO

Textul angajamentului:

Publicarea informațiilor de interes public pe un portal guvernamental unic: transparenta.gov.ro

- 1. Se vor elabora procedurile pentru încărcarea informațiilor de interes public pe portal, inclusiv a datelor deschise (septembrie 2014).*
- 2. Lansarea oficială a portalului, prezentarea în fața publicului a intențiilor, funcțiilor și planurilor de viitor în scopul creșterii cantității informațiilor publicate (octombrie 2014).*
- 3. Fiecare minister și agențiile subordonate acestuia vor publica informațiile supuse dezvăluirii obligatorii conform Legii nr. 544/2001 prin actualizări regulate ale portalului unic transparenta.gov.ro.*
- 4. Actualizarea listei care cuprinde informații publice supuse dezvăluirii obligatorii în urma consultațiilor cu instituțiile publice, societatea civilă și sectorul privat și analiza hotărârilor judecătorești (septembrie 2015)*
- 5. Modificarea Legii nr. 544/ 2001 în scopul includerii noii liste de informații publice rezultate în urma consultărilor și actualizarea ulterioară a portalului (iunie 2016).*

Instituții responsabile: Cancelaria Prim-Ministrului

Instituții de sprijin: Instituții publice,¹ Coaliția pentru Date Deschise

ANGAJAMENT	GRAD DE SPECIFICITATE				RELEVANȚĂ PENTRU VALORILE OGP (conform PNA)				IMPACT POTENȚIAL				FINALIZARE		JUMĂTATEA TERMENULUI		SFÂRȘITUL TERMENULUI		A DESCHIS GUVERNAREA?				
	Niciunul	Redusă	Medie	Ridicată	Acces la informații	Participare civică	Responsabilitate publică	Tehnologie și inovare pentru transparență și responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformator	Neinițializat	Limitat	Substanțial	Finalizat	A înrăutățit	Nu a schimbat	Marginal	Major	Exceptional		
			X		X	X		X			X			X					X				
1. Publicarea informațiilor de interes public pe un portal guvernamental unic			X		X	X		X			X			X				X					

OBIECTIVUL ANGAJAMENTULUI:

Acest angajament își propune să creeze un depozit centralizat pentru informații publice. La momentul adoptării angajamentului, majoritatea instituțiilor publice publicau deja informațiile solicitate pe website-urile proprii. Instituțiile aveau la Legea nr. 544/2001, care a stabilit standardele pentru accesul gratuit la informații publice.² Cu toate acestea, instituțiile publice nu au aderat la un format standardizat și, ca urmare, informațiile nu erau întotdeauna ușor accesibile. Din acest motiv, navigarea printre documentele guvernamentale putea genera confuzie și consuma timpul utilizatorilor.³ Mai mult, părțile implicate aveau dificultăți în verificarea și monitorizarea respectării legii de către fiecare instituție.

STATUT

La jumătatea termenului: Limitat

La jumătatea termenului, progresele în privința acestui angajament erau limitate, având în vedere că implementarea nu evoluase dincolo de stadiul discuțiilor. Cele mai multe dintre ministere nu introduseseră încă proceduri de încărcare a datelor pe platformă, nici nu puseseră la dispoziția publicului informații cu privire la proces. Organizațiile societății civile (CSO) erau însărcinate cu actualizarea listei de informații de interes public pe care trebuia să le dezvăluie guvernul, dar progresul realizat a fost nesemnificativ. În cadrul acestor organizații încă există incertitudini cu privire la modul în care tribunalele românești definesc documentele de interes public. Pentru informații suplimentare, accesați raportul intermediar 2014-2015.⁴

La finalul termenului: Limitat

Pe baza raportului guvernamental de autoevaluare și a interviurilor cu membrii echipei OGP din Cancelaria Prim-Ministrului, nu s-a înregistrat niciun progres suplimentar în implementarea elementelor de referință incluse în acest angajament. Cu toate că până la jumătatea termenului au avut loc unele discuții, conform guvernului lucrul la acest angajament nu a început în mod oficial niciodată și nu s-au desfășurat niciun fel de activități. Principalul motiv pentru întârzierea procesului este de natură administrativă: angajamentul nu a primit resursele necesare. Insuficiența finanțării și a managementului reprezintă o problemă semnificativă care afectează planul național de acțiune per ansamblu, nefiind specifică numai acestui angajament.

Mai mult, personalul instruit și familiar cu acest angajament este insuficient, ceea ce a dus la lipsa unor funcționari publici care să lucreze exclusiv la coordonarea implementării acestui angajament. Schimbările frecvente în rândul funcționarilor din ministere complică, la rândul lor, implementarea, solicitând reinstruiri frecvente. În plus, procesul nu beneficiază de un cadru normativ care să solicite ministerelor încărcarea și actualizarea informațiilor de interes public pe portal. De vreme ce elementele de referință ale acestui angajament sunt cumulative, eșecul în a stabili procedurile pentru încărcarea informațiilor a întârziat întregul angajament. Ministerele nu au avansat dincolo de sarcinile preliminare, iar Coaliția pentru Date Deschise și celelalte organizații ale societății civile însărcinate cu monitorizarea implementării acestui angajament nu au primit informațiile necesare pentru a-și îndeplini rolul. Cum de la jumătatea termenului nu s-a înregistrat niciun progres, acest angajament rămâne limitat în ceea ce privește finalizarea.

A DESCHIS GUVERNAREA?

Acces la informații: Nu a schimbat

Participare civică: Nu a schimbat

Acest angajament s-a concentrat asupra standardizării și îmbunătățirii informațiilor disponibile pe un portal guvernamental unic. Cu toate că ministerele se supun în general cerințelor de dezvoltare a informațiilor, acest angajament nu a dus la introducerea unui sistem unitar sau standardizat pentru publicarea informațiilor. Așadar, nu a îmbunătățit accesul la informații sau oportunitățile pentru participarea civică.

CONTINUARE?

Angajamentul a fost transferat cu unele modificări în al treilea plan național de acțiune. Cancelaria Prim-Ministrului și-a asumat responsabilitatea pentru acest angajament și planul de lucru a fost actualizat pentru a îmbunătăți colaborarea între ministere. Raportorul IRM recomandă prioritizarea instruirii resurselor umane pentru funcționarii responsabili cu implementarea angajamentelor, având în vedere că aceasta a fost principala cauză a progresului limitat în perioada precedentă de implementare. În plus, raportorul recomandă elaborarea unor standarde pentru încărcarea documentelor și interviuarea societății civile, a mediului universitar și a altor părți interesate în vederea creării unei liste de informații prioritare.

¹ Lista instituțiilor publice este inclusă în Anexa la planul național de acțiune (<http://bit.ly/2g7kvde>). Lista cuprinde 17 ministere (Externe; Interne; Agricultură și Dezvoltare Rurală Apărare Națională; Cultură; Dezvoltare Regională și Administrație Publică; Economie; Educație Națională; Finanțe; Fonduri Europene; Justiție; Mediu și Schimbări climatice; Muncă; Familie și Protecție Socială; Sănătate; Societate Informațională; Tineret și Sport; și Transporturi) și autoritățile, agențiile și instituțiile centrale subordonate sau aflate sub coordonarea ministerelor.

² Textul legii este disponibil pe portalul românesc de legislație: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/31413>

³ Exemple de acces la informații de interes public: <http://www.just.ro/transparenta-decizionala/>, <http://www.fonduri-ue.ro/transparenta/interes-public>, <http://www.mdrap.gov.ro/transparenta/prezentare-general>, <http://edu.ro/transparenta-institutionala>.

⁴ Raportul este disponibil la <http://bit.ly/2gUBpx5>

2 | REALIZAREA UNUI INVENTAR AL SETURILOR DE DATE PRODUSE DE CĂTRE MINISTERE ȘI AGENȚIILE SUBORDONATE

Textul angajamentului:

Realizarea unui inventar al seturilor de date produse de către ministere și agențiile subordonate

- 1. Elaborarea ghidului de publicare a datelor deschise.*
- 2. Ministerele și agențiile subordonate acestora vor stabili și aplica procesele interne necesare pentru: a) identificarea tuturor seturilor de baze de date pe care le generează care ar putea fi publicate în format deschis; b) evaluarea și actualizarea cu regularitate a seturilor de date.*
- 3. Ministerele vor crea inventare ale seturilor de baze de date ce pot fi publicate în format deschis. Aceste liste vor cuprinde atât seturile de date generate la nivel central (minister), cât și pe cele generate de către agențiile subordonate.*
- 4. Inventarele vor fi colectate într-o bază de date unică de către Cancelaria Prim-Ministrului și vor cuprinde numele setului de date, agenția care se ocupă de el, formatul disponibil, data propusă pentru publicare și frecvența propusă pentru actualizări. Inventarul centralizat se va publica online la adresa ogp.gov.ro și, pe baza cererilor și a feedbackului primit din partea publicului prin intermediul unui formular online, va trebui și să faciliteze prioritizarea publicării anumitor seturi de date.*

Instituții responsabile: Toate cele 17 instituții responsabile individual pentru aplicarea angajamentului în propriile jurisdicții

Instituții de sprijin: Cancelaria Prim-Ministrului, Coaliția pentru Date Deschise din România

ANGAJAMENT	GRAD DE SPECIFICITATE				RELEVANȚĂ PENTRU VALORILE OGP (conform PNA)				IMPACT POTENȚIAL				FINALIZARE		JUMĂTATEA TERMENULUI		SFÂRȘITUL TERMENULUI		A DESCHIS GUVERNAREA?			
	Niciunul	Redusă	Medie	Ridicată	Acces la informații	Participare civică	Responsabilitate publică	Tehnologie și inovare pentru transparență și responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformator	Neinițializat	Limitat	Substanțial	Finalizat	A înrăutățit	Nu a schimbat	Marginal	Major	Excepțional	
2. Realizarea unui inventar de seturi de date produse de ministere și agențiile subordonate acestora				X	X		X			X				X						X		

OBIECTIVUL ANGAJAMENTULUI:

Acest angajament își propune să îmbunătățească accesul la date deschise prin parcurgerea a patru pași cheie:

- Elaborarea ghidului de publicare a datelor deschise,
- Stabilirea, la nivel ministerial, a procedurilor pentru identificarea seturilor de date,
- Crearea de inventare de seturi de date la nivel ministerial, și
- Crearea unei baze de date unitare, centralizate, care să includă toate inventarele create la nivelul ministerelor.

Acest angajament continuă activitățile cuprinse în planurile de acțiune anterioare. Primul a cuprins un angajament similar (realizarea unui inventar al seturilor de date deschise disponibile și identificarea celor mai utile date pentru fiecare instituție guvernamentală). În cel de-al doilea plan de acțiune, guvernul a modificat obiectivele, solicitând ministerelor să inventarieze toate seturile de date, sporind astfel transparența. Acest angajament încurajează elaborarea politicilor publice în România pe baza datelor, oferind părților interesate acces la seturi de date cu impact economic și social.

STATUT

La jumătatea termenului: Limitat

Guvernul a finalizat și publicat ghidului de publicare a datelor deschise în aprilie 2015, cu o oarecare întârziere.¹ Progresul în elaborarea procedurilor pentru identificarea seturilor de date și actualizarea regulată a acestora a fost inegal. Guvernul a făcut progrese mai mari în crearea inventarelor de seturi de date la nivel ministerial, dar încă existau probleme la nivelul agențiilor subordonate ministerelor. Pentru informații suplimentare, accesați raportul intermediar 2014-2015.

La finalul termenului: Substanțial

Pe baza raportului guvernamental de autoevaluare, a cercetării realizate de IRM și a interviurilor cu oficialii din Cancelaria Prim-Ministrului și cu reprezentanții societății civile, angajamentul a fost substanțial finalizat. Ghidul de publicare a datelor deschise era deja în vigoare la data evaluării intermediare.

Una dintre activitățile-cheie, stabilirea procedurilor și identificarea seturilor de date la nivel ministerial, nu a putut fi evaluată direct pentru că această informație nu este publică. Totuși, ministerele au creat inventare și le-au publicat online,² iar raportul de autoevaluare confirmă că procedurile au fost elaborate la nivel de minister. Pe baza informațiilor disponibile, această activitate poate fi considerată finalizată, cel puțin parțial.

Trei sferturi dintre ministere (16 din 21) au început să creeze inventare de seturi de date pentru a le publica în format deschis. Cu toate acestea, există încă și unele probleme nerezolvate. De exemplu, potrivit interviurilor cu reprezentanți ai organizațiilor societății civile, progresul inventarierii seturilor de date a fost inegal la nivelul diferitelor agenții guvernamentale, iar câteva dintre ele nu și-au depus încă inventarele.³ Alte ministere controlează numeroase agenții subordonate și progresul livrării de inventare din partea tuturor agențiilor relevante a fost inegal. Printre factorii care au împiedicat completarea acestui angajament se numără cultura secretului din unele ministere și agenții subordonate, rezistența instituțională în fața datelor deschise, ineficiența administrativă și inerția birocratică.

În general, acest angajament a stabilit cu succes o listă de proceduri de identificare a datelor și, într-o măsură semnificativă, le-a implementat. Acum ministerele publică majoritatea seturilor de date pe pagina web OGP România.⁴ Inventarul cuprinde 719 seturi de date din 16 ministere și 59 de agenții subordonate. Calitatea acestor noi date variază, suferind în primul rând din cauza lipsei unor standarde unitare. Cu toate că acest aspect nu este inclus în obiectivele acestui angajament, metadatele pentru simplificarea căutărilor și pentru înțelegerea seturilor de date și formatele standardizate pentru lectura electronică ar îmbunătăți calitatea informațiilor.

A DESCHIS GUVERNAREA?

Acces la informații: Marginal

Principalul obiectiv al acestui angajament a fost acela de a oferi părților interesate acces la toate seturile de date guvernamentale într-un singur loc centralizat. Până la finalul perioadei de implementare, au existat progrese semnificative în atingerea acestor scopuri. Guvernul a elaborat un ghid de publicare a datelor deschise, a convins instituțiile să colaboreze la identificarea seturilor de date și a creat un inventar public centralizat de seturi de date. Cu toate că este substanțial finalizat, acest angajament și implementarea sa nu au deschis decât marginal guvernarea în ceea ce privește accesul la informații. Cetățenii și părțile interesate au acum acces la un inventar consistent de seturi de date disponibile la nivel ministerial (prin intermediul site-ului OGP), informații indisponibile înainte de perioada angajamentului. În plus, inventarele publicate pot fi utile în identificarea unor lipsuri în datele disponibile și permit părților interesate să preseze anumite ministere să facă public un set de date. Pentru a extinde practica guvernamentală, inventarul ar putea fi mai larg. În plus, instituțiile publice trebuie să actualizeze cu regularitate seturile de date (ceea ce s-ar considera o schimbare majoră în practică), iar guvernul trebuie să publice toate seturile de date pe portalul de date deschise (ceea ce s-ar considera o schimbare excepțională). În plus, mutarea inventarului de pe website-ul OGP pe portalul de date deschise ar ajuta la centralizarea informațiilor și ar îmbunătăți ușurința utilizării acestor două unelte.

CONTINUARE?

Angajamentul a fost inclus, cu unele modificări, în planul național de acțiune pentru perioada 2016-2018 ca angajamentul 18 în gruparea tematică „date deschise”. Mai mult, aceste activități fac parte dintr-un proces finanțat prin Fondul European Social 2014-2020, dar cu o arie de acoperire mai redusă decât cea a angajamentului, pentru a îmbunătățirea fezabilitatea proiectului.

¹Ghidul pentru publicarea datelor deschise este disponibil online la <http://bit.ly/2hMwtHF>.

²Inventarul complet este disponibil la <http://bit.ly/2i6v4iu>. În plus, seturile de date încărcate pot fi accesate, grupate pe instituții, la <http://data.gov.ro/organization>.

³Ministerul Transporturilor și Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri.

⁴Inventarul este disponibil la <http://bit.ly/2i6v4iu>.

3 | ASIGURAREA ACCESULUI ONLINE GRATUIT LA LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ

Textul angajamentului:

Asigurarea accesului online gratuit la legislația națională

1. Ministerul va dezvolta o aplicație electronică pentru a asigura cetățenilor și altor entități accesul gratuit la baza de date legislativă națională.
2. Testarea aplicației electronice.
3. Aplicația legislativă electronică va fi interconectată cu portalul legislativ european N-Lex.

Instituții responsabile: Ministerul Justiției, Departamentul IT

Instituții de sprijin: ---

Data începerii: aprilie 2014

Data finalizării: iunie 2015

ANGAJAMENT	GRAD DE SPECIFICITATE				RELEVANȚĂ PENTRU VALORILE OGP (conform PNA)				IMPACT POTENȚIAL				FINALIZARE		JUMĂTATEA TERMENULUI		SFÂRȘITUL TERMENULUI		A DESCHIS GUVERNAREA?				
	Niciunul	Redusă	Medie	Ridicată	Acces la informații	Participare civică	Responsabilitate publică	Tehnologie și inovare pentru transparență și responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformator	Neinițializat	Limitat	Substanțial	Finalizat	A înrăutățit	Nu a schimbat	Marginal	Major	Exceptional		
3. Asigurarea accesului online gratuit la legislația națională				X	X		X				X					X					X		

SCOPUL ANGAJAMENTULUI:

Acest angajament își propune să ofere acces public gratuit la legislația națională printr-o aplicație electronică (e-portal). Înaintea acestui angajament, accesul la legislație era limitat. Cei interesați trebuia fie să plătească un abonament la *Monitorul Oficial*, fie un abonament la unul dintre serviciile private care ofereau utilizatorilor acces la legislație consolidată. Prin Legea nr. 224/2009, oricine poate accesa gratuit versiunea electronică a *Monitorului Oficial* – dar numai timp de zece zile de la publicarea respectivelor acte.

STATUT

La jumătatea termenului: Finalizat

Angajamentul a fost finalizat până la data raportului intermediar. Aplicația electronică a fost dezvoltată și testată cu succes. Societatea civilă și utilizatorii au oferit sugestii pentru creșterea funcționalității portalului, iar echipele IT au luat în permanență în considerare aceste sugestii. Portalul legislativ național a fost conectat la portalul legislativ european N-Lex, îmbunătățind interacțiunea dintre cetățenii europeni și legislația națională din România. Cu toate acestea, părțile interesate au considerat problematic faptul că legislația națională este achiziționată de la *Monitorul Oficial* de către o companie privată și vândută ulterior Ministerului Justiției pentru publicarea pe e-portal. O altă preocupare generală privește faptul că ministerul nu are un contract permanent pentru întreținerea portalului. Organizațiile din societatea civilă insistă asupra necesității modificării legislației pentru a permite accesul gratuit la baza de date legislative fără ca informația să fie achiziționată de la o terță parte.¹ Pentru informații suplimentare, accesați raportul intermediar 2014-2015.

La finalul termenului: Finalizat

Acest angajament cu stea a fost finalizat până la raportul intermediar. Cu toate acestea, s-au mai făcut progrese de atunci, luându-se în considerare unele dintre problemele ridicate de societatea civilă la jumătatea termenului. De exemplu, societatea civilă a observat că Ministerul Justiției plătea unei companii private de intermediere pentru accesul la *Monitorul Oficial*, instituție publică, pentru publicarea informațiilor legislative. Părților interesate li s-a părut problematic faptul că, în acest proces, o companie privată funcționa ca intermediar între două instituții publice, achiziționând informații de natură legislativă de la *Monitorul Oficial* și vânzându-le către Ministerul Justiției. Unii activiști din societatea civilă au indicat și faptul că respectiva companie vinde Ministerului Justiției informații legislative publice la prețuri exagerate. Acest subiect a generat o serie de confuzii. Plățile către compania privată acoperă atât accesul la informațiile din *Monitorul Oficial*, cât și corelarea noilor acte legislative cu legislația existentă, în vederea publicării formei consolidate a actului normativ. Legea 195/2016 introduce accesul public online gratuit și permanent la *Monitorul Oficial*, rezolvând astfel prima problemă identificată societatea civilă. Procesul de consolidare legislativă, însă, va fi în continuare externalizat către o companie privată, contra cost.

De la jumătatea termenului, organizațiile din societatea civilă au mai observat și existența unui decalaj de aproximativ o săptămână între publicarea legilor în *Monitorul Oficial* și publicarea acestora pe portalul național legislativ. Există două motive:² în primul rând, informația publicată pe portal trebuie obținută de la *Monitorul Oficial* prin intermediul unui distribuitor privat, și, în al doilea rând, portalul național legislativ trebuie să includă nu doar legislația cea mai recentă, ci și modificările istorice ale legii. În funcție de complexitatea legislației, acest proces de „consolidare legislativă” poate dura între trei și șapte zile pentru a fi completat.

A DESCHIS GUVERNAREA?

Acces la informații: Major

Înainte de acest angajament, accesul la legislația națională consolidată era disponibil contra unei taxe, în timp ce accesul la Monitorul Oficial era disponibil gratuit numai într-o fereastră de timp de zece zile. În urma finalizării acestui angajament, accesul la legislația națională consolidată este disponibil în mod gratuit pentru toți cetățenii, ceea ce reprezintă o deschidere majoră a guvernării în ceea ce privește accesul la informații. Aceste schimbări oferă cetățenilor acces nelimitat la întreaga legislație și consolidează legislația pentru utilizatori. În plus, portalul nou creat și interfața aplicației permit celor interesați să acceseze informațiile de natură legislativă mai ușor și mai eficient.³

CONTINUARE?

Angajamentul a fost finalizat înainte de încheierea perioadei de implementare și nu a fost inclus în planul următor. În particular, presiunea societății civile pentru reducerea privatizării proceselor guvernamentale reflectă o schimbare mai mare în atitudinea publicului.⁴ Raportorul IRM recomandă lărgirea orizontului portalului legislativ național în vederea includerii unei secțiuni specifice pentru legislația în curs de elaborare sau aflată în consultare. Acest lucru ar putea permite cetățenilor și părților interesate să înțeleagă în mod activ și să se implice în procesul de elaborare de politici. Senatul, Camera Deputaților și diferite ministere publice online unele propuneri legislative, dar publicul ar fi mai bine deservit dacă toate propunerile ar fi disponibile într-un format standardizat pe același portal.

¹ Portalul N-Lex este disponibil la http://eur-lex.europa.eu/n-lex/index_ro. Portalul legislativ național este disponibil la <http://legislatie.just.ro/Public/Acasa>. Monitorul Oficial, care poate fi accesat gratuit deocamdată numai în primele zece zile de la publicare, este disponibil online la <http://www.monitoruloficial.ro/index.php>.

² Acestea au fost prezentate în cadrul unei discuții cu participării la întrunirea Clubului OGP din 16 septembrie 2016.

³ Accesul automat la portalul legislativ național este disponibil folosind informațiile furnizate la această adresă: <http://legislatie.just.ro/ServiciulWebLegislatie.htm>.

⁴ Aceasta este o chestiune în derulare, o companie privată acționând în instanță Ministerul Justiției pentru implementarea unor practici anticoncurențiale. Pentru detalii suplimentare, accesați <http://ogp.gov.ro/noutati/opunitatea-publicarii-legislatiei-online-contestata-in-justitie/>.

4 | MODIFICAREA LEGII NR. 109/2007 PRIVIND REUTILIZAREA INFORMAȚIILOR DIN SECTORUL PUBLIC

Textul angajamentului:

Modificarea Legii nr. 109/2007 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public

- Agenția va crea un cadru legal pentru reutilizarea datelor și publicarea seturilor de date deschise prin implementarea prevederilor Directivei 2013/37/EU, care modifică Directiva 2003/98/CE privind reutilizarea informațiilor din sectorul public, modificând astfel Legea 109/2007. La sugestia societății civile, vor fi luate în considerare și propuneri privind crearea unui cadru legislativ pentru datele deschise.

Instituții responsabile: Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale

Instituții de sprijin: Ministerul Justiției, Asociația pentru Tehnologie și Internet, Fundația pentru o Societate Deschisă

Data începerii: septembrie 2014

Data finalizării: iunie 2015

ANGAJAMENT	GRAD DE SPECIFICITATE				RELEVANȚĂ PENTRU VALORILE OGP (conform PNA)				IMPACT POTENȚIAL			FINALIZARE		JUMĂTATEA TERMENULUI		A DESCHIS GUVERNAREA?					
	Niciunul	Redusă	Medie	Ridicată	Acces la informații	Participare civică	Responsabilitate publică	Tehnologie și inovare pentru transparență și responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformator	Neinițializat	Limitat	Substanțial	Finalizat	A înrăutățit	Nu a schimbat	Marginal	Major	Exceptional
4. Modificarea Legii 109/2007 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public				X	X	X				X					X					X	

OBIECTIVUL ANGAJAMENTULUI:

Angajamentul are ca scop modificarea Legii nr. 109/ 2007 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public, aliniind-o la prevederile directivei europene 2013/37/EU. Angajamentul își propune să creeze un cadru legislativ pentru reutilizarea datelor și să îl pună la dispoziția celor interesați în formate deschise pentru citirea electronică. Societatea civilă din România a solicitat de asemenea ca guvernul să ia în considerare crearea unui cadru legislativ pentru datele deschise.

STATUT

La jumătatea termenului: Substanțial

Guvernul a implementat substanțial acest angajament până la data evaluării intermediare. Ministerul Societății Informaționale a organizat consultări publice pe marginea noii legislații în martie 2015, inclusiv o dezbatere publică la sediul ministerului. La finalul lunii iulie 2015, Executivul a aprobat un amendament al legii privind reutilizarea informațiilor din sectorul public, iar legea a fost trimisă în Parlament. Două organizații importante din societatea civilă¹ au ridicat probleme privind procesul consultativ, ca și omiterea unor prevederi cu privire la datele deschise din textul legii. Pentru informații suplimentare, accesați raportul intermediar 2014-2015.

La finalul termenului: Finalizat

Parlamentul a adoptat legea pe 25 noiembrie 2015, iar *Monitorul Oficial* a publicat-o pe 3 decembrie 2015 (Legea nr. 299/2015). Potrivit raportului de autoevaluare, guvernul consideră acest angajament doar substanțial implementat pentru că legea nou-adoptată nu a inclus propunerea societății civile cu privire la datele deschise.² Totuși, acest angajament este considerat finalizat din două motive: amendamentul a fost adoptat și au avut loc consultări publice. Mai mult, Articolul 7(1) oferă indicații instituțiilor publice privind reutilizarea datelor. Dacă o instituție publică permite reutilizarea documentelor sale, instituția trebuie să transmită documentele persoanei care le solicită în formatul existent și, în limita posibilităților, într-un format electronic deschis, însoțit de metadata. Articolul mai stipulează și că formatele deschise și metadatale trebuie să respecte standardele datelor deschise.³

A DESCHIS GUVERNAREA?

Acces la informații: Marginal

Participare civică: Nu a schimbat

Implementarea acestui angajament aliniază legislația românească la cea mai recentă directivă europeană privind îmbunătățirea integrării tehnologiei în serviciile informatice. Astfel, acest angajament a deschis marginal guvernarea în privința accesului la informații. De exemplu, noua lege atestă dreptul publicului de a solicita informații și documente din partea instituțiilor publice. Mai important chiar, stabilește legal condițiile în care instituțiile din sectorul public trebuie să furnizeze informațiile solicitate. Înaintea implementării acestui angajament, instituțiile publice puteau cu ușurință să refuze cererile de informații, iar persoana sau agenția solicitantă avea puține resurse de apel. Noua lege stabilește un interval temporar, impunând instituțiilor publice să răspundă solicitărilor în termen de 20 de zile lucrătoare (40 dacă se solicită informații complexe). În plus, legea creează un proces de apel legal definit. Dacă o solicitare este respinsă, există un proces administrativ clar prin care decizia poate fi contestată.

Deși acestea reprezintă îmbunătățiri importante pentru sporirea dreptului la informație al cetățenilor, legislația continuă să includă un număr de excepții care refuză accesul la anumite informații. În timp ce unele dintre excepții sunt clare, cum ar fi cele legate de drepturile de proprietate intelectuală, altele sunt deschise interpretărilor. De exemplu, accesul poate fi refuzat dacă persoana care solicită informațiile nu oferă un motiv

legitim pentru solicitarea unui document. Din acest motiv, amendamentul nu a adus decât o schimbare marginală în actuala practică guvernamentală. Trebuie menționat faptul că au existat câteva opțiuni de modificare a legii și că organizațiile din societatea civilă sunt nemulțumite de soluția preferată de guvern, considerând-o o oportunitate ratată. UE a oferit statelor membre un standard minimal care trebuie implementat, combinat cu o serie de recomandări opționale pe care statele membre puteau alege să le implementeze. Potrivit reprezentanților societății civile, guvernul României a ales soluția cea mai simplă, implementarea standardelor minimale, ignorând multe dintre recomandările organizațiilor din societatea civilă.

CONTINUARE?

Guvernul a finalizat angajamentul înainte de încheierea perioadei angajamentului și nu l-a inclus în următorul plan de acțiune.

¹Fundația pentru o Societate Deschisă și Asociația pentru Tehnologie și Internet.

²Principala nemulțumire este aceea că, deși societatea civilă a propus un cadru legal specific în legătură cu datele deschise, chestiunea aceasta nu a fost luată în considerare în forma finală a legii.

³Textul Legii nr. 299/2015 este disponibil gratuit la <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/173591>, prin portalul legislativ național.

5 ȘI 6 | DATE DESCHISE ȘI MONITORIZAREA STRATEGIEI ANTICORUPȚIE ÎN SISTEMUL NAȚIONAL DE SĂNĂTATE

5. Textul angajamentului:

Deschiderea datelor colectate din Sistemul Național de Sănătate

1. *Elaborarea cadrului legislativ. Ministerul va elabora propunerile legislative pentru reglementarea monitorizării achizițiilor în unitățile sanitare publice și pentru monitorizarea activității consiliilor de etică din unitățile sanitare publice.*

Aprobarea propunerilor legislative:

2. *Dezvoltarea platformelor. Ministerul va elabora modele pentru două platforme informatice: una care să monitorizeze achizițiile din unitățile sanitare și una care să monitorizeze activitatea consiliilor de etică din cadrul acelorași unități. Ministerul va testa platformele în colaborare cu societatea civilă pentru a le îmbunătăți funcționalitatea pe baza rezultatelor.*

Finalizarea celor două platforme – Inițierea implementării în toate unitățile sanitare publice

3. *Inițializarea deschiderii datelor colectate*

Instituții responsabile: Ministerul Sănătății

Instituția de sprijin: Coaliția pentru Date Deschise

Data începerii: 2014

Data finalizării: 2016

6. Textul angajamentului:

Deschiderea datelor colectate în urma monitorizării măsurilor de prevenție ca parte a Strategiei Naționale Anticorupție 2012-2015

1. *Ministerul va dezvolta platforma informatică model pentru monitorizarea rezultatelor măsurilor de prevenție anticorupție.*
2. *Ministerul va testa platformele în colaborare cu societatea civilă pentru a le îmbunătăți funcționalitatea pe baza rezultatelor.*
3. *Finalizarea platformei.*
4. *Inițializarea utilizării la scară largă a platformei.*
5. *Deschiderea datelor colectate.*

Instituții responsabile: Ministerul Sănătății

Instituția de sprijin: Nespecificată

ANGAJAMENT	GRAD DE SPECIFICITATE				RELEVANȚĂ PENTRU VALORILE OGP (conform PNA)				IMPACT POTENȚIAL			FINALIZARE		JUMĂTATEA TERMENULUI		SFÂRȘITUL TERMENULUI		A DESCHIS GUVERNAREA?				
	Niciunul	Redusă	Medie	Ridicată	Acces la informații	Participare civică	Responsabilitate publică	Tehnologie și inovare pentru transparență și responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformator	Neinițializat	Limitat	Substanțial	Finalizat	A înrăutățit	Nu a schimbat	Marginal	Major	Excepțional	
5. Deschiderea datelor colectate din sistemul național de sănătate			X		X		X			X					X						X	
6. Deschiderea datelor colectate din monitorizarea măsurilor împotriva corupției			X		X		X			X			X						X			

OBIECTIVELE ANGAJAMENTELOR:

Sistemul de sănătate din România se confruntă cu importante probleme de ordin administrativ, financiar și de corupție.¹ Acești factori au diminuat încrederea populației într-un sector al sănătății caracterizat de cultura secretizării. Aceste angajamente urmăresc să îmbunătățească transparența și accesul la informație în cazul celor 350 de spitale din România și al sistemului administrativ din domeniul sănătății. Acest fapt poate fi un pas pozitiv pentru sporirea încrederii publice în sistem.

Angajamentul 5 urmărește să deschidă datele colectate prin sistemul național de sănătate. Pentru a atinge acest obiectiv, guvernul va face câțiva pași preliminari pentru monitorizarea sistemului de sănătate și colectarea datelor. În spitalele și clinicile din întreaga țară se vor înființa consilii de etică, iar Ministerul Sănătății va dezvolta un cadru legislativ pentru crearea a două platforme web. O platformă va monitoriza activitățile de achiziții din sectorul sănătății, iar cealaltă va publica rapoarte cu privire la activitatea consiliilor etice din unitățile sanitare.

Angajamentul 6 își propune să dezvolte măsurile îndreptate împotriva corupției, precum și să monitorizeze și să publice informații cu privire la implementarea acestora. Pentru a atinge acest scop, Ministerul Sănătății va crea o platformă online separată pentru monitorizarea rezultatelor măsurilor de prevenție împotriva corupției. Ministerul va colecta feedback din partea pacienților pentru a identifica probleme, cum ar fi calitatea tratamentelor și corupția din sistemul de sănătate.

STATUT

Angajamentul 5

La jumătatea termenului: Substanțial

Până la evaluarea intermediară, Ministerul Sănătății adoptase cadrul legislativ necesar pentru reglementarea și monitorizarea achizițiilor din domeniul sănătății și a activităților consiliilor etice. Ministerul a finalizat substanțial cele două platforme web; totuși, au rămas unele probleme latente. Platforma pentru achiziții în sănătate copiază unele elemente ale unui sistem preexistent, Sistemul Electronic de Achiziții Publice (SEAP) dezvoltat de Agenția pentru Agenda Digitală a României. Pentru a evita redundanța, portalul SEAP va găzdui platforma pentru achiziții în domeniul sănătății. Acest fapt deviază într-o oarecare măsură de la intenția inițială a angajamentului. Cu toate că informațiile privind achizițiile vor fi lansate public, forma pe care o vor lua acestea le diminuează relevanța și valoarea în ochii părților interesate. Planurile inițiale pentru o platformă a sănătății includeau elemente și unelte cu care publicul să poată monitoriza activ procesul achizițiilor. În schimb, portalul SEAP va reprezenta în principal un depozit de informații din domeniul sănătății.

Similar, platforma care să monitorizeze activitățile consiliilor de etică a fost dezvoltată, dar încă există câteva probleme. Atunci când colectează informații privind practicile etice, consiliile omit adesea să elimine datele de identificare a pacientului sau alte informații definite de lege ca fiind informații private. Pentru a împiedica distribuirea acestor informații, Ministerul Sănătății a decis să analizeze datele brute de la consiliile de etică și să folosească platforma pentru a prezenta rapoarte agregate privind tendințele identificate în analize. Ministerul încă nu a deschis datele existente. Pentru informații suplimentare, accesați raportul intermediar 2014-2015.

La finalul termenului: Substanțial

Acest angajament rămâne substanțial finalizat. Parlamentul a aprobat legislația necesară, cele două platforme au fost dezvoltate, iar unitățile sanitare au început să le furnizeze informații. Ministerul Sănătății publică online date despre consiliile de etică, achizițiile din sănătate și bugetele sănătății publice. Totuși, au existat întârzieri în deschiderea accesului la noile platforme. La finalul termenului, cele două portaluri nu sunt încă funcționale complet, site-urile fiind încă în construcție.² După încheierea perioadei de implementare, ministerul a încărcat date despre achiziții pe data de 8 septembrie 2016 și informații despre activitățile consiliilor de etică pe 29 octombrie 2016.

Site-ul Ministerului Sănătății a numărat aproximativ 2800 de vizualizări de date pe platforma pilot a achizițiilor până la finalul anului 2016.³ În afară de datele despre achizițiile publice, paginile web ale ministerului oferă și date privind bugetele unităților sanitare.⁴ Platforma pentru consiliile de etică este online, dar numai administratorii din sănătate responsabili cu raportarea datelor brute din unitățile sanitare publice au acces la ea.⁵ Ministerul Sănătății poate apoi colecta și analiza aceste date și poate publica rezultatele pe platforma data.gov.ro.

În ciuda progreselor făcute în implementarea acestui angajament, reprezentanții organizațiilor din societatea civilă au criticat modul în care ministerul a ales să ducă la îndeplinire implementarea. Unele organizații din societatea civilă au considerat aceste procese, care erau deja în curs de dezvoltare înaintea planului de acțiune, drept o cale de a-și promova progresele fără a spori cu adevărat cooperarea cu societatea civilă. Societatea civilă a avut rol și responsabilități minime în controlul sau monitorizarea implementării.

Angajamentul 6

La jumătatea termenului: Limitat

La jumătatea termenului, Ministerul Sănătății dezvoltase platforma de monitorizarea a măsurilor anticorupție și făcuse pașii preliminari pentru testarea platformei în cinci spitale importante. Platforma era accesibilă numai lucrătorilor din sectorul medical, iar Ministerul Sănătății a asistat cele 350 de unități sanitare din România să-și

dezvolte propria contribuție la platformă. Ministerul nu a dezvoltat încă măsurile de prevenire a corupției. Pentru informații suplimentare, accesați raportul intermediar 2014-2015.

La finalul termenului: Limitat

De la raportul intermediar, părțile interesate au înregistrat un oarecare progres în crearea unui mecanism pentru feedbackul din partea pacienților și în dezvoltarea unei platforme pilot, dar ministerul nu a inițiat încă implementarea măsurilor anticorupție. Angajamentul a avut ca scop completarea Strategiei Naționale Anticorupție a Ministerului Justiției. Totuși, crearea unei strategii-cadru anticorupție a fost întârziată, iar ministerul a adoptat-o după încheierea perioadei angajamentului. În acest angajament, Guvernul României a inclus pentru prima dată obiective de reducere a corupției în sistemul medical prin politici la nivel național. În opinia raportorului IRM, întârzierea stabilirii unui cadru național poate fi o explicație pentru absența progresului în implementarea acestui angajament.

Spitalele au adoptat platforma-pilot anticorupție, dar aceasta nu este destinată utilizării sau accesului public. Odată ce informațiile de identificare a pacientului sunt eliminate, instituțiile din domeniul sănătății pot colecta feedback de la pacienți și date prin intermediul platformei, pot analiza tendințe și pot publica apoi statistici și rezultate pe portalul național de date deschise.

Implementarea sistemului de feedback din partea pacienților a avut de suferit din cauza unor deficiențe administrative și a personalului incorect instruit. În plus, rezultatele sondajelor efectuate pe pacienți au fost compromise prin folosirea unei metodologii necorespunzătoare, cum ar fi imposibilitatea de a asigura anonimitatea și lipsa controlului erorilor de selecție. Mai exact, chestionarele:

- Nu conțineau un mecanism prin care să se asigure că pacienții pot completa doar un singur chestionar;
- Erau prea lungi și complexe pentru ca pacienții să le poată înțelege;
- Nu erau anonime (se completau în prezența personalului medical);
- Nu constituiau eșantioane reprezentative din cauza metodologiei de auto-selecție.

După încheierea perioadei angajamentului, Ministerul Sănătății a propus o nouă metodologie de sondaj, publicată pentru consultare publică pe site-ul propriu la data de 21 noiembrie 2016. Aceste actualizări rezolvă unele dintre problemele menționate mai sus, dar tot nu includ un mecanism de control al erorilor.

La sfârșitul anului 2016, nu sunt disponibile public decât rezumate ale chestionarelor aplicate pacienților. Datele sumative au fost publicate pe portalul de date deschise, dar datele brute conținând răspunsurile pacienților individuali nu sunt disponibile. Trebuie menționat de asemenea că rezumatele au fost publicate pentru lunile septembrie și octombrie, urmând ca datele să fie actualizate la fiecare trei luni. Discuțiile cu reprezentanții organizațiilor din societatea civilă au indicat lipsa unui consens în interiorul ministerului cu privire la varianta optimă de implementare a acestui angajament, ceea ce poate explica finalizarea limitată și problemele semnificative cu metodele de obținere a feedbackului de la pacienți.

A DESCHIS GUVERNAREA?

Angajamentul 5:

Acces la informații: Major

Realizările acestui angajament trebuie considerate un important pas înainte în deschiderea guvernării în privința accesului la informații. Platforma care monitorizează achizițiile publice din sistemul național de sănătate este un progres oarecum minor, având în vedere că datele despre achizițiile din sănătate erau deja accesibile în formă similară pe portalul SEAP. Totuși, platforma care monitorizează consiliile etice reprezintă o schimbare majoră în practica guvernamentală. Aceasta a dus la deschidere într-unul dintre cel mai puțin transparente sisteme publice

din România. Datele furnizate de această platformă permit cetățenilor să acceseze informații indisponibile în prealabil, cum ar fi numărul și natura reclamațiilor rezolvate de către consiliile de etică. Accesarea informațiilor cu privire la reclamațiile depuse în anumite spitale este deosebit de importantă pentru că permite publicului să ia decizii mai informate atunci când alege un spital pentru tipuri specifice de tratament și permite cetățenilor să evalueze diferite aspecte ale performanțelor unității medicale.

Cu toate că este finalizat substanțial, există încă unele aspecte legate de acest angajament care ar putea fi îmbunătățite pentru a deschide guvernarea în mod transformator:

1. Așa cum s-a indicat în raportul de autoevaluare, publicul și alte părți interesate ar trebui să se implice mai mult în evaluarea celor două platforme. De când s-au publicat datele pe portalul datelor deschise, a existat un singur comentariu public pe seturile de date despre achiziții, ceea ce indică un număr redus de utilizatori ai celor două seturi de date.
2. Calitatea seturilor de date publicate pe portalul de date deschise ar putea fi îmbunătățită. Versiunile actuale nu conțin metadate și nici nu includ explicații clare și descrieri ale variabilelor din seturile de date.
3. Este necesar un sistem de monitorizare care să asigure că spitalele vor continua cu regularitate colectarea și actualizarea informațiilor de pe platforme.

Angajamentul 6:

Acces la informații: Marginal

Acest angajament a deschis marginal guvernarea. Instituțiile de sănătate au publicat date din mecanismul de obținere a feedbackului de la pacienți după câteva întârzieri, iar datele au fost afectate de probleme metodologice semnificative. Ministerul Sănătății a modificat atât metodologia, cât și chestionarele aplicate pacienților pentru a corecta problemele identificate în faza pilot, dar guvernul a făcut prea puțin în privința consultării sau implicării societății civile în activitățile acestui angajament. Cu toate acestea, exceptând aceste probleme de implementare, acest angajament a avut ca rezultat o schimbare per ansamblu în practica guvernamentală în sistemul de sănătate. Înainte de perioada implementării angajamentului, era extrem de neobișnuit, chiar și în clinicile și spitalele private, ca pacienții să solicite explicații suplimentare cu privire la proceduri sau tratamente. În acest context, implementarea unui chestionar prin care pacienții să ofere feedback și să evalueze serviciile pe care le-au primit reprezintă o îmbunătățire și oferă acces la date anterior indisponibile într-o manieră structurată. Per ansamblu, acest angajament poate oferi publicului acces la informații relevante și utile, dar momentan mecanismul este încă subdezvoltat.

CONTINUARE?

Din moment ce angajamentul 5 a fost finalizat la scurt timp de la încheierea celui de-al doilea plan național de acțiune, acesta nu mai este inclus în al treilea plan național de acțiune.

Angajamentul 6 rămâne incomplet, iar guvernul nu l-a inclus în al treilea plan național de acțiune. Totuși, legislația necesară pentru finalizarea acestui angajament a fost adoptată, iar Ministerul Sănătății lucrează la metodologia pentru colectarea feedbackului din partea pacienților, ceea ce sugerează că acest proiect va continua. Raportorul IRM recomandă consultarea cu actorii societății civile pentru a îmbunătăți monitorizarea feedbackului pacienților și metodologiile de raportare. Trebuie de asemenea implementat un sistem de monitorizare care să asigure că instituțiile din domeniul sănătății actualizează și publică cu regularitate feedbackul primit într-o manieră transparentă.

¹ Un raport UE publicat în ianuarie 2016 (SWD (2016) 16 final) a afirmat: „Corupția în sistemul de sănătate din România este recunoscută ca o problemă semnificativă cu care se confruntă mulți dintre cetățenii României. Principalele probleme sunt legate de achizițiile publice, fraudă și corupția pasivă în contextul obținerii certificatelor medicale și de practica plăților informale.”² Vezi <https://portalvpn.ms.ro/remote/login?lang=en>.

³ Datele privind achizițiile publice luate de pe portalul de date privind achizițiile publice. Vizualizările sunt disponibile online la <http://transparenta.ms.ro/#>.

⁴ Datele privind bugetele spitalelor sunt disponibile la <http://monitorizarecheltuieli.ms.ro/centralizator>.

⁵ Platforma conține date privind consiliile de etică. Este disponibilă online la <http://infrastructura-sanatate.ms.ro/>. Totuși, accesul este protejat pe baza unei parole și numai administratorii din sănătate pot accesa aceste informații.

⁶ Datele privind activitățile consiliilor de etică sunt disponibile la <http://data.gov.ro/dataset/activitatea-consiliilor-etice-din-unitatile-sanitare-publice>.

⁷ <http://data.gov.ro/dataset/activitatea-consiliilor-etice-din-unitatile-sanitare-publice>.

7 | CONTRACTAREA DESCHISĂ

Textul angajamentului:

1. Agențiile vor iniția consultări și vor lua în calcul posibilitatea obținerii de asistență tehnică din partea Băncii Mondiale (coordonatorul eforturilor în privința contractării deschise la nivel mondial).
2. Agențiile vor consulta toate părțile interesate din sistemul românesc de achiziții – cetățeni, societatea civilă, instituțiile publice implicate în proces – și vor furniza un raport scris. Raportul trebuie să includă o evaluare a contextului și a problemelor din prezent, să identifice necesitățile și resursele necesare și recomandările pentru următorii pași în vederea implementării contractării deschise în România.
3. Agențiile vor derula un proiect pilot de contractare deschisă pentru a capitaliza pe baza rezultatelor acestuia și pentru a servi la adaptarea principiilor internaționale la contextul românesc. Reprezentanții societății civile vor lua parte la dezvoltarea și monitorizarea proiectului pilot.
4. Analiza și prezentarea rezultatelor proiectului pilot. Raportul de evaluare a proiectului, elaborat în colaborare de către reprezentanții administrației publice și societatea civilă, va fi prezentat în cadrul unei conferințe publice.
5. În funcție de concluziile raportului de evaluare, se va elabora propunerea de modificare a legislației actuale pentru a permite implementarea contractării deschise.

Instituții responsabile: Autoritatea Națională de Reglementare și Monitorizare a Achizițiilor Publice (ANRMAP)

Instituții de sprijin: Ministerul pentru Societatea Informațională (Agenția pentru Agenda Digitală); Ministerul Finanțelor Publice; Ministerul Fondurilor Europene; Asociația Funky Citizens; Fundația pentru o Societate Deschisă

Data începerii: iulie 2014

Data finalizării: iunie 2016

ANGAJAMENT	GRAD DE SPECIFICITATE				RELEVANȚĂ PENTRU VALORILE OGP (conform PNA)				IMPACT POTENȚIAL				FINALIZARE		JUMĂTATEA TERMENULUI		A DESCHIS GUVERNAREA?					
	Niciunul	Redusă	Medie	Ridicată	Acces la informații	Participare civică	Responsabilitate publică	Tehnologie și inovare pentru transparență și responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformator	Neinițializat	Limitat	Substanțial	Finalizat	A înrăutățit	Nu a schimbat	Marginal	Major	Exceptional	
7. Contractarea deschisă				X	X	X	X			X				X						X		

OBIECTIVUL ANGAJAMENTULUI:

Principalul obiectiv al acestui angajament este acela de a aplica principiile contractării libere pentru contracte cu finanțare publică în valoare de peste 250.000 RON (aproximativ 55.000 EUR).¹ (Contractele care conțin informații confidențiale sunt excluse).² Ulterior, oficialitățile vor publica aceste contracte pe Sistemul Electronic de Achiziții Publice (SEAP), un portal de achiziții publice. Pentru a finaliza acest angajament, guvernul trebuie să-și lămurească pașii necesari implementării, pe baza consultărilor cu Banca Mondială și cu părțile interesate din România. Un proiect pilot de contractare deschisă se va folosi apoi pentru testarea strategiilor și va culmina cu recomandările societății civile și ale guvernului cu privire la schimbările în practicile curente sau modificări legislative necesare pentru implementarea contractării deschise.

STATUT

La jumătatea termenului: Limitat

Consultările cu Banca Mondială și cu toți actorii din sistemul achizițiilor publice erau finalizate sau substanțial finalizate la data evaluării intermediare. Guvernul a desfășurat un set de consultări ample între instituțiile publice, societatea civilă și cetățeni pentru a identifica necesitățile și resursele necesare implementării contractării deschise în România. Agenția pentru Agenda Digitală a României (AADR) a studiat și a insistat pentru aplicarea Standardului de Date pentru Contractarea Deschisă (OCDS) în următoarea versiune a portalului SEAP, cu asistența și contribuția societății civile.

A treia activitate de referință impunea implementarea unui proiect pilot. Din cauza unor obstacole administrative și birocratice, guvernul nu a inițiat proiectul, ceea ce a oprit implementarea. Toate celelalte activități se bazau pe finalizarea proiectului pilot și, ca atare, au stagnat. Pentru informații suplimentare, accesați raportul intermediar 2014-2015.

La finalul termenului: Limitat

Au survenit puține progrese în implementarea acestui angajament de la evaluarea intermediară. Proiectul pilot stagnează în continuare și, în consecință, celelalte activități esențiale nu pot fi finalizate.

A DESCHIS GUVERNAREA?

Acces la informații: Marginal

Responsabilitate publică: Nu a schimbat

În stadiul actual, angajamentul nu extinde practica guvernamentală în direcția responsabilității publice pentru că guvernul nu a creat un mecanism prin care să-i facă pe oficiali responsabili. Totuși, în ciuda finalizării sale limitate, angajamentul a generat câteva îmbunătățiri marginale în privința accesului la informații. Implementarea de către Agenția pentru Agenda Digitală a Standardului de Date pentru Contractarea Deschisă (OCDS) și discuțiile aprofundate cu reprezentanții societății civile au confirmat că guvernul actualizează cu regularitate portalul o dată la trei luni. Organizațiile din societatea civilă au continuat să preseze guvernul să finalizeze acest angajament și au susținut cu succes îmbunătățirea și includerea acestuia în următorul plan național de acțiune. Angajamentul revizuit va încerca să depășească problemele întâmpinate în timpul recente perioade de implementare. Cu toate că au existat unele schimbări pozitive, unele organizații din societatea civilă rămân sceptice că platforma ar fi aproape de finalizare și că va fi complet funcțională în viitorul apropiat, dată fiind absența informațiilor verificabile cu privire la progresul înregistrat.

CONTINUARE?

Contractarea deschisă a fost, într-o formă sau alta, prezentă în toate planurile naționale de acțiune ale României: crearea unei platforme electronice în cadrul primului plan de acțiune, implementarea principiilor contractării deschise în al doilea plan de acțiune și implementarea Standardului de Date pentru Contractarea Deschisă (OCDS) în următorul plan de acțiune, al treilea. Angajamentul a fost transferat către al treilea plan de acțiune și va avea ca obiectiv implementarea programului pilot stagnant.

¹ Legislația existentă (Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 34/2006) stabilește două praguri diferite de cel menționat în angajament: 30.000 EUR pentru achiziția de bunuri și servicii și 100.000 EUR pentru execuția de lucrări.

² În ceea ce privește definiția informațiilor confidențiale, OUG 34/2006, Art. 215 disponibil în limba română la <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/178723> stipulează: „Dosarul achiziției publice are caracter de document public, în forma în care se află la momentul solicitării accesului la informațiile din cuprinsul acestuia. Accesul persoanelor la aceste informații [...] nu poate fi restricționat decât în măsura în care aceste informații sunt confidențiale, clasificate sau protejate de un drept de proprietate intelectuală.” Este neclar dacă doar informațiile confidențiale dintr-un dosar sunt exceptate sau dacă instituțiile nu vor susține că acest caracter de confidențialitate se extinde asupra întregului dosar.

8 | ACCESUL DESCHIS: DESCHIDEREA DATELOR REZULTATE DIN PROIECTE DE CERCETARE CU FINANȚARE PUBLICĂ

Textul angajamentului:

- Instituțiile competente vor monitoriza implementarea principiilor accesului deschis în programele românești de cercetare științifică finanțate din fonduri publice.
- Instituțiile competente vor emite recomandări pentru dezvoltarea și utilizarea sub licență deschisă a bazelor de date instituționale și pentru integrarea acestora într-un portal național unic.
- Redactarea de propunere pentru elaborarea de politici publice în privința accesului deschis.

Instituții responsabile: Ministerul Educației Naționale, Ministrul delegat pentru Învățământ Superior, Cercetare Științifică și Dezvoltare Tehnologică

Instituții de sprijin: Consiliul Național al Rectorilor, Federația Sindicală Națională Alma Mater, Fundația pentru o Societate Deschisă, Transparency International, Kosson Initiative

Data începerii: septembrie 2014

Data finalizării: iunie 2016

ANGAJAMENT	GRAD DE SPECIFICITATE				RELEVANȚĂ PENTRU VALORILE OGP (conform PNA)				IMPACT POTENȚIAL			FINALIZARE		JUMĂTATEA TERMENULUI		A DESCHIS GUVERNAREA?						
	Niciunul	Redusă	Medie	Ridicată	Acces la informații	Participare civică	Responsabilitate publică	Tehnologie și inovare pentru transparență și responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformator	Neinițializat	Limitat	Substanțial	Finalizat	A înrăutățit	Nu a schimbat	Marginal	Major	Exceptional	
8. Acces deschis: deschiderea datelor din proiectele de cercetare cu finanțare publică			X		X					X				X				X				

OBIECTIVUL ANGAJAMENTULUI:

Principalul obiectiv al acestui angajament este acela de a consolida impactul cercetării științifice cu finanțare publică prin diseminarea rezultatelor și publicații în format de acces deschis. Angajamentul își propune monitorizarea programelor de acces deschis și elaborarea de recomandări pentru dezvoltarea și aplicarea licențelor deschise, făcând cercetarea finanțată din fonduri publice accesibilă prin intermediul unui portal național unic.

STATUT

La jumătatea termenului: Limitat

România nu a implementat recomandarea Comisiei Europene de a oferi acces deschis la proiectele de cercetare cu finanțare din fonduri publice. Noua legislație privind accesul deschis la lucrările de cercetare a fost adoptată prin Strategia Națională pentru Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020. Cu toate acestea, guvernul nu a implementat noua legislație și, până la finalul evaluării intermediare, nu publicase decât câteva seturi de date și lucrări de cercetare. Arhiva națională pentru lucrările de cercetare științifică este digitalizată și ar trebui să fie accesibilă pe viitor comunității universitare. Totuși, acest fapt nu-și atinge scopul dorit, acela de a oferi acces deschis publicului larg. Pentru informații suplimentare, accesați raportul intermediar 2014-2015.

La finalul termenului: Limitat

Guvernul a făcut unele progrese de la evaluarea intermediară, dar finalizarea este încă limitată. Noua legislație impune cercetării finanțate din fonduri publice să ofere acces public online la rezumate în termen de un an de la data publicării. Acest aspect nu îndeplinește solicitarea Uniunii Europene de a oferi acces deschis gratuit la rapoartele complete și lucrările rezultate în urma cercetării finanțate din fonduri publice. Raportorul IRM a verificat câteva portaluri de date guvernamentale și a identificat câteva seturi de date sau lucrări de cercetare. Pe baza acestei verificări, progresele înregistrate pentru acest angajament sunt limitate. Mai mult, guvernul trebuie să dezvolte politici publice pentru a ajuta la implementarea angajamentului. Mai precis, guvernul trebuie să instituie un mecanism de monitorizare și evaluare pentru a obliga cercetătorii și instituțiile să respecte regulile accesului deschis. Acest lucru va necesita probabil modificări la nivelul finanțării cercetărilor pentru acoperirea costurilor asociate cu publicarea în regim de acces deschis, drepturile de proprietate intelectuală și reglementările UE.

A DESCHIS GUVERNAREA?

Acces la informații: Nu a schimbat

Dacă ar fi complet implementat, acest angajament ar putea crește semnificativ accesul publicului la rezultatele cercetărilor științifice și la publicațiile academice. Cu toate acestea, în forma în care este implementat, acest angajament nu își atinge obiectivele. Guvernul a publicat online recomandări pentru crearea de depozite naționale de cercetare.¹ La o lectură atentă, recomandările relevă erori de comunicare și dezacorduri privind interpretării acestui angajament. Acest fapt a condus la două accepțiuni diferite ale termenului „acces deschis”. Prima a definit accesul deschis ca oferirea gratuită a rezultatelor cercetării finanțate din fonduri publice. A doua interpretare, incorectă, a definit accesul deschis drept accesul gratuit al publicului la rezultatele cercetărilor finanțate din fonduri private în jurnale care percep o taxă pentru accesul la articole.

Rezolvarea acestor diferende a întârziat implementarea. Ca atare, accesul la informații nu s-a schimbat dincolo de valorile de referință.

Pentru a modifica practicile de publicare, comunitatea științifică trebuie mai întâi să ajungă la un consens în următoarele privințe:

- Tipul de cercetări care ar trebui publicat în depozite cu acces deschis;
- Regulile ce guvernează proprietatea intelectuală;
- Formatul și metadatele, care variază de la o disciplină la alta;
- Cine ar trebui să fie responsabil de întreținerea depozitelor, și
- Cine ar trebui să plătească pentru crearea și întreținerea întregului sistem.

Aceste condiții preliminare trebuie rezolvate pentru a îmbunătăți practicile de publicare dincolo de valorile de referință. Acest angajament ar putea modifica efectiv practicile cu următoarele condiții: (1) prin solicitarea legală adresată cercetătorilor de a oferi complet gratuit publicului rezultatele cercetărilor lor (majoritatea cercetătorilor nu o fac în prezent) și (2) prin crearea infrastructurii pentru a impune cercetătorilor să se supună acestor reguli. Această infrastructură ar necesita legislație, finanțare și implementare, iar guvernul încă nu a abordat aceste probleme.

CONTINUARE?

Guvernul nu a finalizat angajamentul în cadrul celui de-al doilea plan național de acțiune. Reprezentanții societății civile au propus includerea angajamentului în al treilea plan național de acțiune, dar Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI) a decis că angajamentul trebuie clarificat înainte de a beneficia de resurse financiare și umane suplimentare. În particular, trebuie demarcată relația dintre obiectivele angajamentului și solicitările UE cu privire la cercetările finanțate din fonduri publice. În plus, raportorul IRM recomandă luarea în considerare a chestiunilor de natură legislativă cu privire la finanțarea costurilor administrării și întreținerii unui depozit instituțional național.

¹ Recomandările sunt disponibile la <https://portal.anelisplus.ro/content/depozite-institutionale-si-relatia-cu-depozitul-national>.

TEMA 2 | DATE DESCHISE

9 | CREȘTEREA CALITĂȚII ȘI A CANTITĂȚII DATELOR DESCHISE PUBLICATE

Textul angajamentului:

1. Crearea în cadrul Departamentului pentru Servicii Online și Design de pe lângă Cancelaria Prim-Ministrului a unei unități speciale care să asigure asistența tehnică pentru portalul data.gov.ro.
2. Elaborarea, publicarea online și diseminarea Ghidului de publicare a datelor deschise. Documentul va fi supus revizuirilor și modificărilor pentru a corespunde necesităților părților interesate.
3. Guvernul României a publicat deja seturi de date care se încadrează în cele 14 arii de mare valoare, așa cum au fost acestea stabilite în Carta pentru Date Deschise a grupului G8, și va continua eforturile de a actualiza și îmbunătăți calitatea acestor seturi de date.
4. Ministerele vor lansa 111 noi seturi de date prin publicarea acestora pe portalul data.gov.ro
5. Publicarea seturilor de date solicitate de către societatea civilă va fi monitorizată. Lista care cuprinde aceste seturi de date este publicată în prezent pe site-ul ogp.gov.ro și va fi actualizată cu regularitate în urma solicitărilor scrise adresate Departamentului pentru Servicii Online și Design. Instituția responsabilă de un anumit set de date va informa Departamentul cu privire la calendarul proiectat pentru publicare și/sau cu privire la orice dificultăți întâmpinate.
6. Mecanismul necesar pentru colectarea și stocarea metadatelor obligatorii, așa cum sunt acestea definite de DCAT-AP26 va fi integrat în portalul național data.gov.ro.
7. Un mecanism care va evalua automat complexitatea oricărui set de date publicat va fi integrat în portalul național data.gov.ro

Instituții responsabile: Cancelaria Prim-Ministrului

Instituții de sprijin: instituții publice, Coaliția pentru Date Deschise, ActiveWatch, Asociația Funky

ANGAJAMENT	GRAD DE SPECIFICITATE				RELEVANȚĂ PENTRU VALORILE OGP (conform PNA)				IMPACT POTENȚIAL			FINALIZARE		JUMĂTATEA TERMENULUI		SFÂRȘITUL TERMENULUI		A DESCHIS GUVERNAREA?				
	Niciunul	Redusă	Medie	Ridicată	Acces la informații	Participare civică	Responsabilitate publică	Tehnologie și inovare pentru transparență și responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformator	Neinițializat	Limitat	Substanțial	Finalizat	A înrăutățit	Nu a schimbat	Marginal	Major	Exceptional	
9. Creșterea calității și a cantității datelor deschise publicate				X	X	X	X	X			X				X						X	

OBIECTIVUL ANGAJAMENTULUI:

Acesta este un angajament integrator care se concentrează asupra îmbunătățirii portalului românesc de date deschise. Are legătură cu majoritatea angajamentelor incluse în planul național de acțiune. Angajamentul are ca scop deschiderea unui număr în creștere de seturi prioritare, calitative de date, utile cetățenilor, administrației guvernamentale și sectorului de afaceri. Îmbunătățirea calității datelor și a numărului de seturi de date deschise publicate este de asemenea în corelație cu activitățile precizate în Angajamentul 11 pentru promovarea utilizărilor inovatoare a seturilor de date.

Pentru finalizarea angajamentului, guvernul trebuie să atingă un număr de elemente de referință tehnice: crearea unei unități de asistență tehnică pentru platforma de date, elaborarea ghidului pentru publicarea datelor deschise, lansarea și publicarea seturilor de date pe platformă, monitorizarea modului în care instituțiile răspund solicitărilor de seturi de date din partea societății civile, adăugarea unui mecanism de metadata la portalul pentru date deschise, elaborarea de glosare naționale, punerea în concordanță a glosarelor românești cu cele ale UE și implementarea unui mecanism de feedback al utilizatorilor portalului pentru date deschise.

STATUT

La jumătatea termenului: Substanțial

Finalizarea a fost substanțială la evaluarea intermediară. Guvernul a instalat sistemul de asistență tehnică al portalului în 2014 și a publicat peste 300 de seturi de date pe portal, o cantitate aproape triplă față de cea prevăzută în planificări. Pentru informarea instituțiilor publice, guvernul a finalizat ghidul de publicare a datelor deschise cu privire la încărcarea pe portal a seturilor de date în martie 2015,¹ cu toate că ghidul nu fusese încă distribuit la scară largă. În plus, oficialitățile au îmbunătățit interoperabilitatea seturilor de date cu diferite tipuri de software și cu portalurile Uniunii Europene. Departamentul pentru Servicii Online și Design

(DSOD) a implementat adaptoare care permit ca datele de pe diferite website-uri să fie exportate către portal. Organizațiile din societatea civilă au utilizat frecvent platforma, care a devenit principalul punct de acces la date guvernamentale deschise.

Au existat progrese și în privința altor elemente esențiale de ordin tehnic. Guvernul a lansat mecanismul pentru colectarea și stocarea metadatelor obligatorii pentru testare publică.² Alte realizări au inclus un alt mecanism pentru evaluarea complexității seturilor de date publicate, un mecanism care să evalueze și adapteze digitalizarea/ actualizarea programelor în instituțiile publice și glosarele naționale. Nu în ultimul rând, mecanismul care să înregistreze feedbackul utilizatorilor a fost substanțial finalizat. Pentru informații suplimentare, accesați raportul intermediar 2014-2015.

La finalul termenului: Substanțial

Cele mai multe dintre eforturile realizate de la evaluarea intermediară s-au concentrat în trei direcții:

- Îmbunătățirea funcționalității portalului de date deschise (de exemplu, prin actualizarea ghidului cu bune practici),
- Creșterea numărului de seturi de date încărcate de către instituțiile de administrație publică (până în iulie 2016, erau încărcate pe portal peste 500 de seturi de date), și
- Creșterea calității seturilor de date (de exemplu, comunicarea problemelor identificate în timpul evenimentelor hackathon).

Portalul de date deschise a continuat să atragă utilizatori, după cum confirmă statisticile de trafic. Datele pentru perioada iulie-decembrie 2016 arată că, exceptând luna decembrie, numărul de vizitatori unici pe lună a depășit 15.000, echivalentul a 500 de vizitatori unici pe zi.³ Trebuie precizat că există încă unele probleme cu calitatea seturilor de date publicate pe portalul de date deschise. Reprezentanții organizațiilor societății civile observă că, deși sunt disponibile mai multe seturi de date, accentul cade pe cantitate în defavoarea calității. Participanții la hackathon, care au experiență la prima mână în utilizarea seturilor de date de pe portalul de date deschise, repetă aceeași nemulțumire: calitatea datelor este inegală și metadatele utilizabile sunt practic complet absente de pe portal. Multe dintre elementele tehnice de referință (catalogul de metadate, glosarele naționale și mecanismul de evaluare a complexității seturilor de date publicate) sunt încă în curs de dezvoltare, și este foarte probabil ca guvernul să le transfere spre următorul plan național de acțiune.

A DESCHIS GUVERNAREA?

Acces la informații: Major

Participare civică: Nu a schimbat

Responsabilitate publică: Minor

Implementarea acestui angajament a creat o schimbare majoră în accesul public la informații, o schimbare minoră în responsabilitatea publică și nu a creat nicio schimbare semnificativă în participarea civică.

Accesul la informații guvernamentale a sporit într-o mare măsură datorită varietății și ariei extinse a seturilor de date publicate în perioada 2014–2016. În multe dintre cazuri, seturile de date conțineau informații care nu erau publice înainte de perioada angajamentului sau care puteau fi obținute numai după discuții prelungite cu instituțiile care dețineau datele.⁴ Mai mult, ONG-urile folosesc deja multe dintre seturile de date pentru a-și susține analizele sau pentru elaborarea de infografice și aplicații.⁵ Acest lucru indică faptul că datele sunt utile societății civile și părților interesate în termeni mai generali. În plus, calitatea datelor are efect asupra aplicațiilor din lumea reală, iar instituțiile care creează și publică date pot primi feedback cu privire la calitatea și aplicabilitatea datelor.

Pe lângă progresele măsurabile ale acestui angajament, raportorul IRM consideră că angajamentul a modificat cultura instituțională a administrației publice, îmbunătățind practicile care încurajează transparența și deschiderea. La sfârșitul anului 2016, cele mai multe instituții publice centrale începuseră să încarce seturi de date pe portal, cu planuri de a continua constant actualizările.

În ceea ce privește responsabilitatea publică, unele activități, cum ar fi hackathonul etic, au permis cetățenilor să facă oficialitățile responsabile în vederea furnizării de date calitative, o schimbare minoră în practica guvernamentală.⁶ Mecanismele de responsabilitate continuă vor depinde de utilizatorii care accesează datele și de dezvoltarea unor aplicații de monitorizare a calității și cantității acestora pentru a se asigura că guvernul își atinge obiectivele.

În vederea îmbunătățirii și a creșterii accesului deschis la informații, structura portalului de date poate fi perfecționată pentru a permite utilizatorilor să identifice și să folosească rapid seturile de date. Calitatea seturilor de date este inegală și cele mai multe nu au metadate asociate care să explice conținuturile, definițiile termenilor utilizați sau modul în care datele au fost măsurate.

CONTINUARE?

Acest angajament este continuat în al treilea plan național de acțiune. În multe privințe, acesta oferă preliminariile pentru angajamente mai specifice pe viitor. Raportorul IRM recomandă conceperea unor standarde pentru încărcarea datelor pe portal, inclusiv cu privire la formatul fișierului, variabilele administrative (cum ar fi codurile SIRUTA pentru localități sau codurile ISCO pentru ocupații) și metadatele obligatorii care să facă informațiile mai utilizabile. În plus, solicitarea adresată instituțiilor guvernamentale la nivel local și municipal de a publica seturi de date locale ar putea duce la o schimbare transformatoare în ceea ce privește accesul la informații.

¹ Ghidul este disponibil la <http://bit.ly/2hMwtHF>.

² Catalogul este disponibil la <http://data.gov.ro/catalog.ttl>.

³ Statisticile cu privire la conținutul portalului de date deschise sunt disponibile la <http://data.gov.ro/stats#total-datasets>. Statisticile cu privire la oamenii care accesează portalul de date deschise sunt disponibile la http://data.gov.ro/romania_theme/ga.

⁴ Exemplele specifice pot oferi o idee mai clară despre gradul de schimbare în calitatea și cantitatea datelor deschise. De exemplu, Institutul Național de Statistică a început să ofere acces gratuit la toate seturile sale de date în vara anului 2014. Înainte de această dată, accesul cetățenilor obișnuiți era condiționat de plata unei taxe. Un alt exemplu este creșterea calității datelor oferite de către Autoritatea Electorală: în urmă cu câțiva ani, datele privitoare la alegeri erau disponibile numai la câteva săptămâni după alegeri și numai colectate la nivel județean. De atunci, datele despre alegeri sunt publicate online aproape concomitent în timpul alegerilor și sunt oferite colectate la nivelul secției de votare.

⁵ Exemple ale unor asemenea utilizări includ: <http://www.factual.ro/>; <http://www.banipublici.ro/>; sau <http://inovarepublica.fundatia.ro/category/guv-deschisa/>.

⁶ Hackathon-urile și proiectul GovTHub sunt cele mai vizibile exemple de participare civică sporită prin accesul la date pe portalul online de date. Iată câteva proiecte dezvoltate pe baza datelor publicate pe portal: https://termene.ro/analize_studii.php; <https://baniitai.info/>; sau <https://itunes.apple.com/us/app/romanian-railways/id1099755336?mt=8>

TEMA 3 | INSTRUIREA ȘI DEZVOTAREA RESURSELOR UMANE

10 | INSTRUIREA RESURSELOR UMANE ÎN DOMENIUL DATELOR DESCHISE

Textul angajamentului:

- *Agențiile competente vor pregăti programele de curs. Materialele vor fi disponibile online într-un format deschis.*
- *Publicarea calendarelor cursurilor de instruire.*
- *Agențiile responsabile vor desfășura 10 sesiuni de instruire în managementul datelor deschise. Patru sesiuni de instruire vor avea loc cu sprijinul Coaliției pentru Date Deschise.*
- *Testarea prin proiect pilot în cadrul unei instituții publice, cu implicarea cât mai multor părți interesate: administrația, societatea civilă, jurnaliști, cetățeni, în vederea identificării datelor relevante și a pașilor necesari pentru publicarea, actualizarea și utilizarea acestora.*

Fazele acestui proiect vor fi:

- 1) *Selectarea instituției;*
- 2) *Instruirea persoanelor implicate în procesul de publicare a datelor deschise;*
- 3) *Identificarea seturilor de date relevante și ale posibilelor aplicații/ utilizări ale acestora;*
- 4) *Publicarea seturilor de date;*
- 5) *Evaluarea și prezentarea rezultatelor într-o conferință publică.*

Instituții responsabile: Cancelaria Prim-Ministrului

Instituții de sprijin: ministerele, Coaliția pentru Date Deschise, ActiveWatch, Asociația Funky Citizens

ANGAJAMENT	GRAD DE SPECIFICITATE				RELEVANȚĂ PENTRU VALORILE OGP (conform PNA)				IMPACT POTENȚIAL				FINALIZARE		JUMĂTATEA TERMENULUI		A DESCHIS GUVERNAREA?					
	Niciunul	Redusă	Medie	Ridicată	Acces la informații	Participare civică	Responsabilitate publică	Tehnologie și inovare pentru transparență și responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformator	Neinițializat	Limitat	Substanțial	Finalizat	A înrăutățit	Nu a schimbat	Marginal	Major	Excepțional	
10. Instruirea resurselor umane în domeniul datelor deschise				X	X				X						X							X

OBIECTIVUL ANGAJAMENTULUI:

Acest angajament își propune să creeze ghiduri de instruire pentru publicarea și utilizarea datelor deschise. Următoarele elemente de referință concură spre atingerea acestui obiectiv:

- Pregătirea unei programe de curs și a materialelor educaționale;
- Derularea sesiunilor de instruire în managementul datelor deschise, și
- Testarea cursului într-un proiect pilot într-o instituție publică, cu invitarea oficialităților din administrația publică, a societății civile, a jurnaliștilor și a cetățenilor.

STATUS

La jumătatea termenului: Substanțial

Departamentul pentru Servicii Online și Design (DSOD), cu sprijinul Coaliției pentru Date Deschise, a elaborat curriculumul pentru instructaj și a desfășurat opt sesiuni de instruire pentru administrația locală în întreaga țară. Departamentul a derulat și alte trei sesiuni de instruire cu personalul de la Ministerul Muncii, Biblioteca Națională și Ministerul Culturii. Materialele pentru instruire, inclusiv Ghidul pentru publicarea datelor deschise, au fost publicate pe platforma OGP (ogp.gov.ro) și distribuite prin e-mail și în timpul sesiunilor de instruire, al conferințelor și al altor evenimente. Guvernul a implementat substanțial acest angajament, în ciuda unor probleme. Funcționarii publici responsabili cu datele deschise au multe alte responsabilități și există o rată ridicată de rotație a cadrelor, care solicită instruirea permanentă a noului personal.

La finalul termenului: Substanțial

Cu toate că la evaluarea intermediară angajamentul era substanțial implementat, următoarea activitate – organizarea cursurilor pilot într-o instituție publică – nu a început. Cancelaria Prim-Ministrului, responsabilă pentru derularea acestui angajament, nu a reușit să convingă instituțiile publice că programul de instruire ar fi necesar. Aceasta este a doua situație în cadrul procesului OGP în care guvernul nu a putut organiza un program pilot din cauza lipsei de angajament a instituțiilor publice.¹ În consecință, nu s-a înregistrat nici un progres suplimentar de la jumătatea termenului.

Cancelaria Prim-Ministrului a decis, în urma discuțiilor purtate atât cu reprezentanții administrației publice, cât și cu membri ai societății civile, să înlocuiască acest angajament cu elaborarea unui program de instruire și motivare care ar urmări necesitățile specifice ale diferitelor părți interesate (funcționari publici, cadre universitare, membri ai comunității IT, reprezentanți ai sectorului privat etc.).²

A DESCHIS GUVERNAREA?

Acces la informații: Nu a schimbat

Acest angajament nu a extins practica guvernamentală în furnizarea accesului la informații. Trebuie, de asemenea, menționat că acest angajament a avut ca principal obiectiv instruirea oficialităților din resursele umane guvernamentale și, implementat în această formă, nu a conținut niciun element public.

CONTINUARE?

Acest angajament nu este continuat în al treilea plan național de acțiune în forma sa actuală. Se va urma o abordare diferită prin utilizarea unui proiect finanțat prin Fondul Social European (ESF) 2014-2020. Acest nou proiect cuprinde cursuri de instruire pentru personalul din administrația publică și crearea și diseminarea unor materiale despre managementul datelor deschise.

Pe lângă instruirea oferită în cadrul acestui proiect, o soluție alternativă și mai sustenabilă ar fi colaborarea cu universitățile în vederea integrării managementului datelor deschise în programele educaționale existente. Această abordare ar putea rezolva necesitatea pe termen lung a unei baze largite de recrutare a funcționarilor publici instruiți în managementul datelor deschise.

¹ Celălalt angajament cu o problemă similară este angajamentul 7 (contractarea deschisă).

² Programul este inclus într-un proiect finanțat prin ESF 2014–2020 care a început în august 2016 și care cuprinde ca produse finite o metodologie pentru publicarea datelor deschise și diseminarea datelor, un portal de vizualizare a datelor pentru informații și date publice și ateliere de instruire în domeniul datelor deschise. Programul este coordonat de Cancelaria Prim-Ministrului. Anunțul proiectului este disponibil la <http://bit.ly/2kIFiH>.

TEMA 4 | DISEMINAREA INFORMAȚIILOR DESPRE OGP ȘI PROMOVAREA DATELOR DSCHISE

11 | CONȘTIENTIZAREA PRINCIPIILOR OGP ȘI A DATELOR DESCHISE

Textul angajamentului:

Diseminarea informațiilor cu privire la principiile OGP și promovarea conceptului de date deschise într-o manieră accesibilă

1. *Cancelaria va organiza 17 sesiuni de informare cu ministerele și agențiile subordonate acestora, în colaborare cu persoanele desemnate ca responsabile cu datele deschise.*
2. *Cancelaria va organiza 17 ateliere de lucru cu grupuri mixte cu reprezentanți ai administrației, ai societății civile și ai sectorului privat pentru a discuta provocări, a identifica soluții și a promova bunele practici.*
 - a. *Cancelaria va organiza 8 sesiuni de informare pentru personalul prefecturilor;*
3. *Cancelaria va continua să organizeze întâlniri publice lunare ale Clubului OGP;*
4. *Site-ul ogp.gov.ro va fi actualizat cu regularitate pentru a include realizări legate de OGP sau date deschise pe plan intern și internațional;*
5. *Cancelaria va promova principiile OGP prin: fluturași, tutoriale video, interviuri, social media, forumuri online și alte mijloace aflate la dispoziția sa.*

Instituții responsabile: Cancelaria Prim-Ministrului

Instituții de sprijin: ministerele, Coaliția pentru Date Deschise, sectorul privat

La finalul termenului: Substanțial

Activitățile de deschidere care se derulau la jumătatea termenului au continuat. În plus, echipa de la Cancelaria Prim-Ministrului a utilizat o varietate de platforme pentru a anunța părțile interesate cu privire la evenimente, pentru a promova principiile OGP și pentru a spori conștientizarea activităților OGP:

- Website-ul OGP – <http://ogp.gov.ro> Creat în august 2013, reprezintă principala unealtă de comunicare a informațiilor despre implementarea OGP. Site-ul include un calendar al evenimentelor și al datelor importante, informații despre cele trei planuri naționale de acțiune, toate rapoartele OGP (rapoarte de autoevaluare și rapoarte IRM), linkuri către principalele site-uri partenere (Clubul OGP și portalul pentru date deschise), o secțiune care conține resurse utile și o secțiune de contact, care cuprinde datele de contact ale tuturor oficialităților guvernamentale implicate în OGP.
- Contul de Facebook al OGP – <https://www.facebook.com/RomaniaOGP/> Creat în noiembrie 2014, este utilizat în principal pentru comunicarea unor informații despre evenimente viitoare organizate OGP România sau pentru postarea de rapoarte de la aceste evenimente.²
- Contul de Twitter al OGP România (@ogp_ro). Creat în decembrie 2015, este utilizat pentru comunicarea unor informații despre evenimente viitoare organizate OGP România sau pentru postarea de rapoarte de la aceste evenimente.³
- Clubul OGP – <http://ogp.gov.ro/club-ogp/> a fost înființat în februarie 2014 ca platformă pentru interacțiunea directă cu toți cei interesați de OGP. De la înființare, au avut loc 22 de întruniri ale Clubului OGP, cu participanți din instituțiile publice, mediul universitar, societatea civilă, sectorul privat și grupuri internaționale.⁴
- Echipa de implementare a adoptat și o politică de participare la discuții referitoare la OGP inițiate de alte părți interesate. Un exemplu ar fi prin intermediul listei active de adrese de e-mail „Date deschise”.⁵
- Cancelaria Prim-Ministrului, în parteneriat cu alte părți interesate, a organizat evenimente, inclusiv Gala Premiilor OGP România și Ziua Internațională a Datelor Deschise.

Cancelaria Prim-Ministrului nu a avut foarte mare succes în finalizarea activităților care solicitau participarea mai multor instituții. De exemplu, au fost cazuri în care ministerele nu au cooperat cu echipa OGP, cum ar fi cazul negocierilor cu Asociația Orașelor din România. Aceste discuții nu au reușit decât un succes parțial (o întâlnire a fost organizată la Oradea), în timp ce negocierile cu Asociația Comunelor din România pentru a spori conștientizarea cu privire la OGP au eșuat. Acest aspect este deosebit de important pentru următorul plan național de acțiune, care extinde activitățile din cadrul planului de acțiune la nivel subnațional. În urma unor interviuri cu reprezentanți ai organizațiilor din societatea civilă și funcționari publici, raportorul IRM a constatat că publicul larg nu are cunoștințe despre OGP și activitățile OGP. Conștientizarea este în general limitată la un grup select deja implicat în proces. Pentru a atinge o audiență mai largă, strategia de relații publice a echipei OGP va trebui modificată.

A DESCHIS GUVERNAREA?

Acces la informații: Marginal

Participare civilă: Marginal

Responsabilitate civică: Nu a schimbat

Activitățile angajamentului au oferit un acces mai mare la anumite tipuri de informații referitoare la OGP, ceea ce a condus la o schimbare marginală în accesul la informații. În același timp, părțile interesate pot utiliza toate canalele de comunicare dezvoltate în perioada de implementare a angajamentului pentru a oferi opinii personale

și feedback reprezentanților guvernului. Oportunitățile sporite pentru exprimarea părerilor cetățenilor despre procesele OGP au deschis marginal guvernarea în ceea ce privește participarea civică, cu toate că gradul în care feedbackul a fost încorporat în elaborarea de politici rămâne neclar.

CONTINUARE?

Angajamentul nu este continuat în al treilea plan național de acțiune în forma sa actuală. Se va încerca o abordare diferită, prin folosirea a două proiecte finanțate prin Fondul Social European (ESF) 2014-2020. Un proiect va oferi cursuri de instruire diferitelor părți interesate în domeniul datelor deschise, iar celălalt va elabora și promova materiale informaționale și instrumente de vizualizare a datelor.

¹Activitățile au inclus: sesiuni de informare cu ministerele și agențiile subordonate, ateliere de lucru mixte cu reprezentanții părților interesate, sesiuni de informare la nivel local cu prefecturile, Asociația Orașelor din România, Asociația Comunelor din România și reprezentanți ai mediului de afaceri mici și mijlocii, întruniri lunare ale Clubului OGP etc.

²La sfârșitul lunii noiembrie 2016, contul avea 1800 de aprecieri, indicând un potențial de creștere pe Facebook. Contul este relativ activ, cu 373 de posturi publicate de la crearea sa cu doi în urmă, o medie de o postare la două zile. Există și 90 de comentarii ale utilizatorilor, care sugerează o dată în plus potențialul unei mai mari angajări din partea utilizatorilor.

³La sfârșitul lunii noiembrie 2016, @ogp_ro avea 81 de tweet-uri (în jur de șapte pe lună), 122 de urmăritori, și 26 de aprecieri. Trebuie precizat că Twitter nu este o rețea socială foarte populară în România (datele pentru 2015 estimează 380.000 conturi de utilizatori, dar numai 28.000 de utilizatori activi).

⁴Lista completă a celor 22 de întâlniri și rezumatele acestora sunt disponibile la <http://ogp.gov.ro/club-ogp/arhiva/>

⁵Lista de adrese de e-mail este disponibilă la <https://lists.okfn.org/pipermail/date-deschise/>.

NOTĂ METODOLOGICĂ

Angajamentele sunt grupate pe baza planului inițial de acțiune al OGP. Acest raport se bazează pe analiza angajamentelor, inclusiv prin examinarea documentară a programelor guvernamentale, a proiectelor de legi și reglementări, a ordonanțelor de guvern, pe raportul de autoevaluare al guvernului, precum și pe o examinare a procesului de elaborare a celui de-al treilea plan de acțiune. Raportorul IRM s-a bazat de asemenea și pe interviuri și informații scrise primite de la părți interesate guvernamentale și nonguvernamentale, și pe rapoarte din media pentru a evalua finalizarea planului de acțiune.

Claudiu D. Tufiş este conferențiar universitar de științe politice la Departamentul de Științe Politice din cadrul Universității București și membru al Centrului pentru Studii de Dezvoltare și Comunicare Internațională (IDC). Principalele sale domenii de interes sunt: cultura politică, comportamentul politic, societatea civilă, mișcările sociale, politicile publice pentru învățământul superior și metodologia cercetării în științele sociale.

Traducerea raportului în limba română a fost realizată de Dr. Oana Celia Gheorghiu.

Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă (OGP) are ca obiectiv asigurarea unor angajamente concrete din partea guvernelor pentru a promova transparența, implicarea cetățenilor, și de a valorifica noile tehnologii pentru consolidarea guvernării. Mecanismul Independent de Raportare (IRM) evaluează elaborarea și implementarea planurilor naționale de acțiune pentru a stimula dialogul între părțile interesate și pentru a îmbunătăți responsabilitatea.

Independent Reporting Mechanism
Open Government Partnership
c/o OpenGovHub
1110 Vermont Ave NW Suite 500
Washington, DC 20005

Open
Government
Partnership

INDEPENDENT
REPORTING MECHANISM